

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΚΔΙΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΡΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΘΗΛΕΩΝ ΧΑΝΙΩΝ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 8

Χανία 15η 'Απριλίου 1932

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡ. 2

Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΣΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΔΥΣΤΥΧΙΑ

"Ολοι γνωρίζομε σὲ τι δύσκολη ἐποχὴ ζοῦμε τώρα. Χιλιάδες ἄνθρωποι εἶναι ἄνεργοι καὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι χιλιάδες ἄνθρωποι πεινοῦν. Θεωρεῖται εὐτυχὴς ἐκεῖνος ποὺ θὰ μπορέσῃ νὰ ἐξοικονομήσῃ ἕστω καὶ ἓνα κομμάτι ξερὸ ψωμί γιὰ τὰ παιδιὰ του, καὶ αὐτό, γιὰ πολλοὺς εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ οὔτε αὐτὸ δὲν τὸ ἔχουν. Κι' ἀκοῦμε κάθε μέρα αὐτοκτονίες ἀνδρῶν οἱ ὁποῖοι δίδουν τέρμα εἰς τὴν ζωὴν τῶν μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ δὲν μποροῦν νὰ βλέπουν τὸ χλωμὸ καὶ ἀδυνατισμένον τοὺς παιδάκι καὶ ν' ἀκοῦν τὴν παραπονεμένη φωνὴν του νὰ τοὺς λέει «πεινῶ»....

Δὲν εἶναι φρικτώτερον πρᾶγμα γιὰ ἓνα πατέρα παρὰ νὰ βλέπῃ διὸ δὲν μπορεῖ νὰ τρέφῃ καὶ νὰ μεγαλώσῃ τὸ παιδί ποὺ ἔφερε στὸν κόσμον. Γιὰ ὅλους βέβαια ἡ πείνα εἶναι φρικτὸ, ἀλλὰ γιὰ τὰ μικρά, τὸ πρᾶγμα εἶναι φρικτώτερον ἀκόμη. Γιὰ τὸ ἐκτὸς τοῦ ὅτι τὰ παιδιὰ ἔχουν ἀνάγκην καλύτερης καὶ θρεπτικώτερης τροφῆς, αὐτὰ δὲν μποροῦν νὰ ἔχουν καὶ τὴν ὑπομονὴν τῶν μεγάλων. Τὸ παιδί ὅταν πεινᾷ θέλει νὰ φάγῃ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ καταλάβῃ γιὰ τὴν πάντα τόσο καλὴ μητέρα του σ' αὐτὴ τὴν περίστασιν γίνε-ται τόσο κακὴ καὶ δὲν τοὺς δίνει τίποτε νὰ φάγουν.

"Ἄλλοι πάλι ποῖο θαραλέοι εἰς τὴν ζωὴν καὶ ποῖο δειλοὶ μπρὸς στὸ θάνατο, προσπαθοῦν μὲ κάθε τρόπο νὰ ἀρπάσουν τὴν ξένη περιουσίαν καὶ νὰ τὴν κάμνῃ δικήν των. Κι' ἔτσι κάθε μέρα διαβάζομε καινούργιες ληστείες καὶ ἐπιδρομές. Κι' ὕστερα δίκες καὶ καταδίκες. Ἄλλὰ μήπως καὶ αὐτοὶ φταίουν; ἂν εἶχαν καὶ αὐτοὶ μιὰ ἐργασία ἀπ' τὴν ὁποία θὰ μπορούσαν νὰ κερδίζον τὸ καθημερινὸν τοὺς ψωμί βεβαίως δὲν θὰ ἔκαναν ποτὲ ἓνα τέτοιο πρᾶγμα, ἀλλὰ ἡ πείνα τοὺς ἐξαναγκάζει. Ἡσκέψισθε τίτ' ἀπαιτιάτους πεινοῦν τοὺς φέρνεισ' αὐτὸ τὸ σημεῖον, νὰ κλέβουν. «Ἡ πείνα τέχνας κατεργάζεται» πολλὰ φορὲς ὅμως αὐτὲς αἱ τέχνες εἶναι ἐντελῶς ἀθέμιτος. Καὶ ἡ δυστυχία αὐτὴ εἶναι παντοῦ διασκορπισμένη δυστυχῶς, εἶναι δὲ πολλοὶ πάρα πολλοὶ οἱ ἄστεργοι, οἱ πεινασμένοι, οἱ γδηννοῖ.

Ὁ κόσμος τελευταίως ἤρchiσε νὰ ἐννοῇ ὅτι πρέπει νὰ βοηθῆται τοὺς πτωχοὺς καὶ ἤρchiζε νὰ κιννοτοποῖται, ὥστε νὰ ἀνακουφίξῃ λίγο τὴ γενικὴν δυστυχίαν καὶ βλέπομε σὲ ὅλες τῆς πόλης νὰ ἰδρύνονται διάφορα φιλανθρωπικὰ ἐταιρεῖαι, φιλανθρωπικὰ καταστήματα, λαϊκὰ νοσοκομεῖα, συσσίτια κ.τ.λ. τὰ ὁποῖα ὡς μόνον σκοπὸν ἔχουν νὰ βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς. Ἀπὸ τὸν

περασμένο Ὀκτώβριον εἰς τὴν Ἀθήναν ἐκτὸς τῶν ἄλλων φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, ἰδρύνθη καὶ μιὰ φιλανθρωπικὴ ἐταιρεία. Αὐτὴ ἔχει ὡς μόνους πόρους τὰ μηνιαῖα ἐπιδόματα τῶν πολιτῶν. Κακώρθωσε ὅμως μέσα σὲ τρεῖς μῆνες Ὀκτώβριον, Νοέμβριον, καὶ Δεκεμβριον νὰ εἰσπράξῃ 400.000 δραχ. ἂν καὶ ἡ εἰσπραξὶς δὲν διενεργήθη εἰς ὄλοκληρον τὴν πόλιν ἐπειδὴ δὲν εἶχε ἀκόμη ἀρκετὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα νὰ κάμουν συοτιματικὴ καταγραφή. Εἰς τὸ διάστημα αὐτὸ παρουσιάσθησαν 2000 ἄποροι ἐκ τῶν ὁποίων εἰς ἄλλας μὲν ἔδωσαν ἐβδομαδιαῖον ἐπίδομα, ἀπὸ 50-300 δρα. εἰς ἄλλους εὗρον διαφόρους μικροεργασίας καὶ ἄλλους ἔστειλαν πάλι εἰς τὴν πατρίδα των ἀπ' ὅπου εἶχαν ἔλθει διὰ νὰ εὔρουν ἐργασίαν. Ἐκτὸς ὅμως αὐτῆς τῆς φιλανθρωπικῆς ἐταιρείας ὑπάρχουν καὶ τὰ διάφορα συσσίτια ἀπὸ τὰ ὁποῖα πολλοὶ πηγαίνουν καὶ λαμβάνουν τροφήν καὶ τὰ ὁποῖα συντηροῦνται ἀπὸ τὰς διαφόρους δωρεάς.

Καὶ εἰς τὴν πόλιν μας τελευταίως τὸ φιλανθρωπικὸν αἶσθημα καὶ τὸ «βοηθῆτε ἀλλήλους» ἔχει ἀναπτυχθεῖ ἀρκετά. Εἶναι τὸ συσσίτιον εἰς τὸ ὁποῖον ἀρκετὰ οἰκογένειαι καθ' ἐκάστην προσέρχονται καὶ λαμβάνουν τροφήν. Τὸ «Πατριωτικὸ Ἴδρυμα» τὸ ὁποῖον φρον-

τίζει κυρίως διὰ τὰ μικρὰ ἀσθενικὰ παιδιὰ εἰς τὰ ὁποῖα δίδει γάλα καὶ ροῦχα. Τώρα τελευταίως ἰδρύνθη καὶ τὸ λαϊκὸν ἰατρεῖον εἰς τὸ ὁποῖον δύνανται ὅλοι οἱ ἄποροι νὰ νοσηλεύωνται δωρεάν. Ὅλα αὐτὰ εἶναι πολὺ καλὰ διοργανωμένα ὅμως τοὺς λείπει τὸ κυριώτερον ἀπ' ὅλα, τὸ χρῆμα, χωρὶς τὸ ὁποῖον τίποτε δὲν μποροῦν νὰ κάμουν. Γι' αὐτὸ θὰ ἔπρεπε ὅλοι καθ' ἕνας μὲ τὰς δυνάμεις του νὰ βοηθῆ αὐτὰ τὰ ἱδρύματα ποὺ ἔχουν τόσο ὑψηλὸ προσδιορισμὸν καὶ τὰ ὁποῖα ὅμως δὲν δύνανται νὰ ἐνεργήσουν ἐλλείψει χρημάτων.

Καὶ τὸ σχολεῖόν μας φέτο κατάλαβε τὴ κοινὴν δυστυχίαν καὶ προσπάθησε κατὰ τὰς δυνάμεις του βέβαια νὰ τὴν ἀνακουφίσῃ καὶ αὐτὸ λίγο. Ἐφαρμόσα με λοιπὸν ἓνα πολὺ καλὸ σύστημα, δηλαδὴ κάθε μέρα φέρνει κάθε μιὰ ἀπὸ μᾶς μιὰ δεκάρα, αὐτὸ βέβαια δὲν κάνει σὲ καμμιὰ κόπον. Μ' αὐτὸ τὸ σύστημα κατωρθώσαμε σιγὰ σιγὰ χωρὶς νὰ τὸ καταλάβωμε καθόλου καὶ μαζέψαμε ὡς τώρα ἓνα ἀρκετὰ σεβαστὸ ποσὸν μὲ τὸ ὁποῖον βοηθήσαμε πολλὰς οἰκογένειαι, βγάλαμε πολλοὺς ἀπ' τὴ φυλακὴν ποὺ ἦσαν γιὰ χρέην, καὶ στείλαμε καὶ ἀρκετὰ κουτιά γάλα στὸ Πατριωτικὸν γιὰ τὰ ἄρρωστα παιδιὰ.

Ἐκτὸς δὲ ἀπ' τὴν εὐχαρίστησιν ποὺ αἰσθανόμεθα ὅταν κάνωμε μιὰ τέτοια καλὴ πράξι συνηθί-

ΝΕΚΡΟΛΟΥΛΟΥΔΑ

ΜΑΡΙΤΣΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

"Απονα μᾶς τὴν ἄρπαξε ὁ χά-
φος μεσ' ἀπὸ τὴν ἀγκαλιά μας.
σὰν ἓνα μικρὸ μπουμπουκάκι
ποῦ δὲν πρόφτασε ν' ἀντίση. Δὲν
συλλογίσθηκε τὴν ἀγάπη ποῦ
εἶχαμε γι' αὐτὴνε καὶ τὴ λύπη
μας γιὰ τὸν πρόωφο θάνατό της,
δὲν συλλογίσθηκε τὴ πληγὴ ποῦ
θ' ἀνοιξε στὴν καρδιά της δύστυ-
χης μητέρας της, δὲ λυπήθηκε
τὴ δροσιά της μὰ ὅπως πάντα
ἔπνευσε τὴ θέριασε μὲ τὸ σκληρὸ
δρεπάνι του.

"Ἡ συγκίνησις μας ἦταν μεγα-
λείτερη γιατί μᾶς ἄφισε τόσο ξαφ-
νικά. Τὴ Δευτέρα ἀκόμη ἦταν
ἀνάμεσά μας καὶ τὴ Τρίτη ἐντε-
λῶς ξαφνικά μᾶς ἄφισε γιὰ πάν-
τα.

"Ἦταν τόσο καλὴ ποῦ φαίνε-
ται πῶς ὁ καλὸς Θεὸς θέλησε νὰ
τὴν ἀορᾷ ἀπ' αὐτὴ τὴ ζωὴ ἀγνή
καὶ ἀναμάρτητη καὶ τὴν κάλεσε
τόσο γοηγῶρα κοντὰ του.

Τὴν 3 μ. μ. τῆς Τετάρτης ἐγι-
νε ἡ ἐκφορά, τὴν ὁρίαν παρη-
κολούθησε σύσσωμος ἡ Δ' τάξις
τῆς ὁποίας μαθήτρια ἦτο καὶ ἡ
μεταπτίασα, καὶ τὰ συμβούλια
τῶν ἄλλων τάξεων ὡς ἀντιπρό-
σωποι τοῦ Γυμνασίου.

Κατετέθη δὲ στέφανος ἐκ μέ-
μέθους ὄλων τῶν Κοινοτήτων τοῦ
Γυμνασίου καὶ ἰδιαίτερως τῆς
Δ' τάξεως εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκε.

"Ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία ἐψάλ-
λη εἰς τὸν ναὸν τῶν Εἰσοδίων
μετὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἐξεφωνήθη
ἐπικηδεῖος ὑπὸ τῆς συμμαθητρίας
αὐτῆς Ζ. Ζουμαλά.

ξομε καὶ ἀπὸ τῶρα νὰ βο-
ηθοῦμε ὅσο μπορούμε ἐ-
κείνους ποῦ ἔχουν ἀνάγκη
καὶ ἀκόμη ἔτσι μα-
θαίνομε τὴ δυστυχία ποῦ
εἶναι γύρω μας. αἱ ἡ δυ-
τυχία αὐτὴ εἶναι παν-
τοῦ διασκορπισμένη δυ-
στιχῶς. Καλὰ λοιπὸν θὰ
ἦταν ἂν καὶ ὅλα τὰ scho-
λεῖα ἐφήρμοζαν αὐτὸ τὸ
σύστημα τῆς καθημερινῆς
δεκάρας. Ἐκτὸς τοῦ δι-
θὰ μαζεῦδταν ἓνα ἄρκε-
τὰ σεβαστὸ ποσὸ, συνηθί-
ζουν οἱ μαθηταὶ ἀπ' αὐτὴ
τὴν ἡλικία στὶς ἀγαθοερ-
γίες καὶ στὴν ἀγάπη γιὰ
τὸν πλησίον.

— Ἀρριέτ. Δ. Ζουμαλά
Μαθήτρια Δ. τάξεως

ΣΚΕΨΙΣ ΤΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ

Ἡ Ἀνοιξις

"Απόψε Μαρτιάτικο ἀπόβρο-
δο ὁ ἥλιος χώνεται στ' ὠκεα-
νοῦ τὰ πλάτη, χωσμένος στὴν
πυκνὴ σταχτερὴ φορεσιά του,
φυλακισμένος μέσα στὰ σύννεφα
μόλις καταρθῶνουν νὰ ξεφύγουν
λίγες ἀκτίνες σὰν νὰ θέλη νὰ
μᾶς ὀχοιαιρέτιση γιὰ τὸ δωδε-
κάωρον ταξίδι του.

"Ἡ φύσις ἀρχίζει νὰ μειδιᾷ
καὶ ὁ κόσμος νὰ ἀνασαίνει: Τέλος
πάντων πλησιάζει ἡ ἀνοιξις! ...
μᾶς τὸ μαρτυροῦν ὅλα γύρω μας
περισσότερον ὁμῶς τὸ βαρὺ φτε-
ρεῖγμα ποῦ ἀκούγεται ψηλά
στὸν ἄερα. Εἶναι οἱ Οὐρανῖτες!
ποῦ φέρνουν τὰ χελιδόνια μας
ἕστερα ἀπὸ μακρυνὸ χωρισμό.
"Ἔρχονται σὰν ἀγγελιοφόροι ποῦ
μὲ πολλὴ χαρὰ μᾶς εἰδοποιοῦν
γιὰ τὸν ἐρχομὸ της. Καὶ ἡ Δὴ-
μητρα σὰν καλὴ μητέρα προστοι-
μάζει τὰ πάντα γιὰ τὴν ὑποδοχὴ
τῆς κόρης της.

"Ἀλλὰ μήπως μόνη ἡ φύσις
τὴν καρτερεῖ; Καὶ τὰ ζῷα καὶ
οἱ ἄνθρωποι τὴν λαχταροῦν τόσο
ὅσο θὰ λυπηθοῦν στὸ τέλος της.

Αὐτὸ βέβαια θὰ σκεπτόταν
καὶ ὁ ποιητὴς πεῦ λέγει «ἄς ἦ-
τον τέσσαρες φορές νάρχόταν
τὸ χρονο».

Χρυσὴ Κουρῆ

Τάξις Α' Ἡμ. Γ. Σφακίων

Ὁ ΑΓΑΠΗΜΕΝΟΣ ΜΑΘΗΤΗΣ

"Ἐνα σχολειὸ—σὰν ὅλα
τὰ μικρά—Ἐνας δάσκα-
λος καὶ γύρω του πολλὰ
παιδιάκια.... Τοὺς διδά-
σκε πάντα τὴν ἀ ἀπὴ καὶ
τὸ φόβο του θεοῦ καὶ γε-
νικὰ κάθε τι ὠραῖο καὶ
ὕψηλὸ γιὰ τὴν ψυχὴ....

"Ἀνάμεσα σ' ὅλα τὰ παι-
διὰ ξεχώριζε ἓνα: τὸ πεῖο
μικρὸ ἀπ' ὅλα—χλωμό,
ἐγγενικό, ἀναδίδοντας—
σὰν λουλουδί—ἓνα ἄρω-
μα ἀθωότητος. Αὐτὸ γα-
λανὰ ματάκια φώτιζαν τὸ
πρόσωπό του ἀκόμη πε-
ρισσότερο...

"Ἰδιαιτέρη συμπάθεια
καὶ ἀγάπη εἶχε ὁ δάσκα-
λος γιὰ τὸ μικρὸ του μα-
θητὴ. Ἐδῶκωσαν οἱ ἄλ-
λοι καὶ κίποτε τὸν ρώτη-
σαν γιατί νὰ δείχνῃ κά-
ποια ἀγάπη ἰδιαιτέρη
στὸν συμμαθητὴ του.

— «Ὅτι σὰς τὸ πῶ—τοῦς
εἶπε ὁ δάσκαλος—μὰ ἀ-
φοῦ προηγουμένως πῆρε
καθ' ἓνας σας ἓνα ἀπ' αὐ-
τὰ τὰ πουλάκια (στὰ χέρια
του κριτοῦσε κι' ὅλα μὲ
ὀλόκληρη φωνή)! «Ἦη-

γαίνετε σὲ ἓνα μέρος ποῦ
νὰ μὴ σὰς βλέπῃ κανεὶς,
κανένα βλέμμα δὲν πρέ-
πει νὰ φθάσῃ ὡς ἐκεῖ....
Πηγαίνετε! σφάξτε τὰ
πουλάκια σας καὶ ἐλάτε
πάλι ἐδῶ».....

"Ἔφυγαν ὅλοι! καὶ ἔφε-
ραν τὰ πουλάκια των εφ' ἑ-
μένα.... "Ὅλοι ἐκτὸς τοῦ
πειὸ μικροῦ τοῦ ἀγαπῆ-
μένου μαθητοῦ, ποῦ γύ-
ρισε κρατώντας στὰ χέρια
τὸ πουλάκι του ζωντανὸ
χαϊδεύοντάς το μὲ ἀγάπη

«Γιατί δὲν τὸ ἐσφάξες;
ρώτησε ὁ δάσκαλος.

Γύρισε, τὸν κύτταξε μὲ
τὰ γαλανὰ του ματάκια
ποῦ λάμπανε καὶ εἶπε:
«Δὲν τῶσφάξα, γιατί δὲν
βρῆκα κανένα, κανένα μέ-
ρος ποῦ νὰ μὴ μπορεῖ νὰ
φθάσῃ κάποιο βλέμμα...
"Ὁ θεὸς τὰ βλέπει ὅλα
καὶ ἡ δικαιοσύνη του κα-
ταδικάζει κάθε κακὴ πρά-
ξι...»

Γύρισε ὁ δάσκαλος καὶ
κύτταξε γύρω του.

Οἱ μαθηταὶ εἶχαν μεί-
νει ἐκπληκτοὶ καὶ ἄφωνοι
.....! Εἶχαν καταλάβει!
Τώρα ἔνοιωθον γιατί ὁ
δάσκαλος ἀγαποῦσε περισ-
σότερο τὸ μικρὸ συμμα-
θητὴ τους.

(Ἐλευθέρα μετάφρασις
ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ)

Ἐιρίκια Κανδαράκη
Τάξις Σι'

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Ἀῦριο γίνεται πανηγύρι
στὸ χωριὸ. Γιορτάζει ἡ ἐκ-
κλησιά του, ποῦ εἶναι στὸ
ὄνομα τῆς Παναγίας κτισμέ-
νη. Ὁ Φῶτος καὶ ἡ Μαρία
εἶναι κατενθουσιασμένα.
Ποτὲ δὲν ἔχουν ἰδιὴ πανηγύ-
ρι σὲ χωριὸ. Ἀπὸ τὸ πρῶν
κάθε σπιτί κάνει τις ἐτοιμα-
σίες του. Θὰ πᾶνε ἀπὸ βρα-
δὲς, θὰ βρεθοῦν στὸν ἐσπε-
ρινὸ καὶ τὴν νύχτα θὰ ἀγρυ-
πνήσουν καὶ θὰ κάμουν πα-
ράκλησι στὴν Παναγίᾶ τὰ
φορέματα τὰ καινούργια ἐ-
τοιμάζονται, τὰ ἄσπρα που
κάμισα τῶν ἀνδρῶν αἰδε-
ρώνονται, τὰ μικρὰ παιδιὰ
λουζονται καὶ φοροῦν φορε-
ματάκια. Οἱ φοῦρνοι τοῦ
χωριοῦ ἀνάβουν καὶ μοσχο-
βολοῦν ἀπὸ τὰ ψωμιὰ ποῦ
θὰ πάρουν μαζί τους οἱ πα-

νηγυριῶτες. Ἡ γιαγιά μὲ τὰ
κορίτσια ἐτοιμάζουν τὰ τρώ-
φιμα. Θὰ μείνουν ἐκεῖ ὅλη
τὴν ἡμέρα καὶ πρέπει νὰ-
χουν νὰ τρῶνε.

—Θὰ βάλωμε τὰ καλὰ
μας γιαγιά ρωτᾷ ἡ Μαρία.

—Τὰ καλὰ σας βέβαια.

"Ἄν δὲ στολιστοῦμε σήμερα
πότε θὰ στολιστοῦμε, τὰ
παιδιὰ νιώθουν μιὰ παράξε-
νη χαρὰ, πηδοῦν, χορεύουν,
τραγουδοῦν. Ὅλα τὰ παι-
διὰ τοῦ χωριοῦ κάνουν τὸ
ἴδιο. Αὐτὸ γίνεται νιώθουν
πῶς ἡ γιορτὴ δὲν εἶναι μόνο
δικὴ των ἀλλὰ ὅλου τοῦ χω-
ριοῦ. Μιὰ εὐθυμία γενικὴ.

"Ἀλλὰ τί εἶναι ἐκεῖνο ποῦ
μαυρίζει ἐκεῖ πέρα στὴν ἄ-
κρη τοῦ δρόμου.

—Γιαγιά, ἔλα νὰ ἰδῆς φω-
νάζη ἡ Μαρία.

—Πανηγυριῶτες λέει ἡ
γιαγιά κι' ἔτρεξε νὰ ἰδῇ.

—Τὶ πολλοὶ! λέει καὶ ἡ
Ἄννα καὶ ἐξηγεῖ στὴν Μα-
ρία.

—Ὅλος αὐτὸς ὁ κόσμος
ποῦ βλέπεις ἔρχεται γιὰ τὸ
πανηγύρι. Θὰ ἔλθουν ἀπὸ
ὅλα τὰ χωριά. Χιλιάδες θὰ
ἔλθουν. Ἀχ τί ὠραῖα!

Κοίταξε κοίταξε, Ἄννα
στὰ ἄλογά τους ἔχουν πο-
λύχρωμα σκεπάσματα καὶ
δὲς πῶς φωνάζουν.

Πρόσινα, κόκκινα, κίτρινα
γαλάζια!

"Ἀλήθεια τὸ θέαμα ἦτο
ὠραιοτάτο.

"Ἦταν μιὰ μακριὰ πολύ-
χρωμη κορδέλλα στὸν ἄσ-
προ δρόμο ποῦ πότε χανό-
ταν μέσα ἀπὸ τίς ἐλλῆς καὶ
πότε ἀπλωνόταν τὰ αρού-
μενα χρώματά της! Καὶ δὲν
ἦταν μόνο αὐτὸ.

"Ὀργανα ἐπαιζαν καὶ τρα-
γοῦδια ἀκούονται καὶ συνο-
μιλίες, ὅσο πλησιάζουν. Ἄν
τρες, γυναῖκες γέροι, παιδιὰ
μαζόνονταν ἐκεῖ.

"Ἀλλὰ ἀληθινὸς ἐνθου-
σιασμός ἐπιασε τὰ παιδιὰ,
ὅταν βρέθηκαν κι' αὐτὰ μα-
ζὶ μὲ ὅλον τὸν κόσμον στὸν
περίβολο τῆς ἐκκλησίας. Τὶ
μαγευτικὸ μέρος! Ἀνάμεσα
σὲ λεῦκες καὶ πλατάνια πα-
νύψυλα ἔτρεχε νερὸ ἀφθονο
ἀπὸ μιὰ πηγὴ κρυμμένη στὰ

πράσινα χορταράκια. *Η καμπάνα κτυπούσε αδιάκοπα. *Η εκκλησιά βρισκόταν ψηλά κτισμένη μέσα σὲ μία σπηλιά τοῦ βράχου. Τὰ παιδιά μὲ τὴ γιαγιά καὶ τὸν πατέρα τους ἀνέβηκαν γιὰ νὰ προσκυνήσουν καὶ νὰ ἀνάψουν τὰ κεριά τους. Κι' ἐκεῖ ἦταν πλῆθος πολὺ, καὶ ἄκουε τὸν ἔσπερινόν. Ἐκτός ἀπὸ τοὺς γέροντες βρισκόνταν καὶ πολλοὶ ἄρρωστοι, ποὺ εἶχαν ἔλθει γιὰ νὰ παρακαλέσουν τὴν Παναγιά νὰ τοὺς κάμη καλά. Εἶχαν ξεκινηθεῖ ἀπὸ μακριὰ μὲ τὴν καρδιά γεμάτη ἐλπίδα! «*Η παναγιά θὰ μᾶς κάμη καλά!» ἔλεγαν.

Καὶ τώρα, ἐκεῖ στὰ πέτρινα σκαλοπάτια τῆς ἐκκλησιᾶς μὲ τὰ μάτια κλισμένα ἄκουαν τὴν παράκληση, ποὺ ἔψελναν καλύφωνοι ψάλτες.

*Αφοῦ τελείωσε ὁ ἔσπερινός, τὰ παιδιά πῆγαν καὶ κάθισαν κάτω ἀπὸ τὰ δένδρα κι' ἔβλεπαν τὸ λαμπρότατο θέαμα. *Ἄλλοι ἐχόρευαν παράξενους χορούς χωριάτικους, ἄλλοι ἔτρωγαν καθισμένοι κατὰ γῆς, ἄλλοι ἔσκυβαν ἕνας ἕνας καὶ ἔπιναν παγωμένο νερὸ ἀπὸ τὴν γῆ καὶ ἄλλοι ἀγόραζαν διάφορα πράγματα ἀπὸ τοὺς μικρέμπορους, ποὺ εἶχαν σὲ μεγάλα τραπέζια τὰ ἐμπορεύματά τους.

*Ὅλα αὐτὰ γίνονταν μέσα σὲ θόρυβο αδιάκοπο, ποὺ τὸν μεγάλωναν οἱ φωνὲς τῶν καμπάνων τῆς ἐκκλησιᾶς, ποὺ σήμαιναν χαρούμενα.

Τὸ ἄλλο βράδυ ὅταν γύρισαν στὸ χωριό, τὰ παιδιά ἔλεγαν τὶς ἐντιπώσεις των.

—Ἐμένα μοῦ ἄρρεσαν οἱ χωριατοπούλες μὲ τὶς ὠραίες τους ποδιές ἔλεγε ἡ Μαρία.

—Ἐγὼ δὲ θὰ ξεχάσω ποτὲ τὰ νερά καὶ τὰ δένδρα, εἶπε ὁ Φῶτος.

Καθένας εἶχε τὴ γνώμη του, ἀλλὰ ὅλοι μαζί συμφωνοῦσαν ὅτι ποτὲ δὲν εἶχαν διασχεδάσει καλύτερα.

Κατρίνα Καβαζάκη

Ο ΓΕΡΟ-ΖΗΤΙΑΝΟΣ

«Τὰ τριαντάφυλλα δὲν βαστοῦν πολὺ ἢ ἐποχὴ τους περνᾷ γρήγορα, καὶ δὲν μένει τίποτα ἀπὸ τὴ ζωὴρή τους φρεσκάδα»

Εἶναι μιὰ μέρα ἡλιολουδμένη, παρ' ὅλο ποὺ βρισκόμαστε στὴν καρδιά τοῦ χειμῶνα.

*Ὁρθὴ προῦτα πρὸς παράθυρο, κιντάζω γοιτευμένη, τὴν ἁμυρὴν εἰκόνα ποὺ ἀπλώγεται γύρω μου. *Ὁ οὐρανός εἶναι ὀλογάλας, καὶ μόνο κάπου—κάπου πλέουν μακριὰ κατὰσπρα, πουπουλένια θυννεδάκια, καὶ δὲν θυμίζουσιν ἀρνάκια ποὺ βόσκουν δὲ ὀλοπράσινους κάμπους. Τὰ χιονισμένα βουνά εἶναι ἀκόμη σκεπασμένα ἀπὸ τὴν ἀγνή, προῖνὴ βιχλιὰ.

*Ἐλαφρὸ ἀρπάζει ἠνθάκι, ποτισμένο ἀπὸ τὸ λεπτὸ ἄρωμα, τῶν ἀνθισμένων μυγδαλιῶν.

Χαροῦμενες παιδικὲς φωνὲς ἀκοῦονται, σὰν τρετιδιματα πουλιῶν.

Σκεπτόμουν πόσον ἀμέριμνα* πόσον ἀφῆα εἶναι ἡ παιδικὴ ἡλικία, ὅταν ἐκεῖ, στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου φάνηκε ἕνας ζητιάνος, μὲ φοιχὰ κουρελιασμένα. Ψηλός, ἀδύνατος, μὲ λίγα γένεια σὲ ἀτλακωμένο ἀπ' τὶς ἠνθίδες πρόσωπό του, μ' ἕνα χονδρὸ φοιτισμένο φαιδί σὲ χερί, μοῦ ἔθιψε κάτι εἰκόνας τοῦ Προδρόμου ὅπως τὸν παριδιάτουν οἱ ἁγ. οἰκονόμοι.

*Ἐνῶ παρακολούθησα μὲ μάτι θλιμμένο τὸν ἠδυστυχισμένο αὐτὸν ἄνθρωπο, εἶδα κάτι ποὺ ἔκανε τὴν καρδιά μου νὰ γεμίσει ἀπὸ ἄγωνία, καὶ λύπη. Τὰ παιδάκια ποὺ ἔπαιζαν εἶχαν ἀφήσει τὰ παιχνίδια τους καὶ ἄλλα περιγελοῦσαν, καὶ ἄλλα πετοῦσαν πέτρες σὲ τὸν ἠτῶχό. Καὶ ἐκεῖνος: *Ὡ! Ἐκεῖνος μαζεύτηκε τρομαγμένος σὲ τὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, καὶ εἶχε κατὰ τὸ πόσο στυγερὸ τὸ στάδιον αὐτὸ, ὅστις δὲν κρατάθηκα πιά. Βατέβηκε ἀστέχοντας, τὴν πλανάσα, καὶ ἐνῶ τὰ παιδιά ἔφευγαν νεροπιασμένα, τοῦ εἶπα τραβώντας τον πρὸς τὴν πόρτα.

—Ἐλα μέσα νὰ ξεκουρασθεῖς λίγο, παποῦ.

Παποῦ! *Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ πρόφερα τὴν λέξη αὐτή—δὲν εἶχα ποτὲ ἐγὼ παποῦ—καὶ ἔδωκε γι' αὐτὸ ἔντοια μιὰ ἀνατριχίλα νὰ περνᾷ δὲ ὅλο μου τὸ κορμί....

—Ἐρχομαι, πατὴ μου, καὶ δ' εὐχαριστῶ, μοῦ ἀπάντησε ἀπάντησε ἀμέσως.

Πρῶτὴ φορὰ τότε κτύπησα στὰ μάτια.

Δυὸ μάτια γαλανά, ποὺ τὰ δάκρυα ἔκαναν νὰ φαίνονται ἀκόμη πρὸ ζέθωρα....

*Ἀφοῦ ξεκουράστηκε λίγο, μὲ τρεμουλιασμένα, μὰ δὲν παθητικὴ φωνή, μοῦ εἶπε τὴν ἱστορία τῆς ζωῆς του.

—ἀκούστε, παιδί μου, ἦμοι ν' πλοῦσις, κι' εὐτυχισμένος. Εἶχα δυὸ παιδιάκια—δυὸ ξανθὰ ἀγγελουδάκια—ποὺ ἔπεραγα ποῖσα... Μὰ καθὼς ἔφευγε ἡ εὐτυχία εἶναι ἄστασι. Ἦστερα ἀπὸ λίγα χρόνια ἡ μητέρα μου πέθανε... Τότε ἐγὼ ἀφωδιώθηκα σὲ τὴν ἀνατροφή τους, παραμελώντας τὴν ἐργασία μου. *Ἐκὼς νὰ εἶναι μποροῦσα νὰ εἶναι εὐτυχισμένα. *Ὅταν μεγάλωσαν

μὲ ἐπεισαν νὰ τοὺς δώσω τὰ χρήματα ποὺ ἔμειναν ἀκόμη, γιὰ νὰ σπουδάσουν, λέγοντας ὅτι αὐτοὶ θὰ ἐργάζονταν ἕστερα γιὰ μένα... Καὶ ὁμῶς, πατὴράκι μου τὰ ἔχασαν ὅλα, ἀφοῦ μὲ ἔλεπτης ὁμήτερα δ' αὐτὴν τὴν κατάντια....»

Σκώθηκε ἀποφασιστικά, καὶ ἐνῶ δυὸ δάκρυα κυλοῦσαν σὲ τὸ ἠνθισμένο του πρόσωπο, μοῦ εἶπε μὲ φωνὴ δοβορῆ:

—*Ἀγαπήτε τοὺς γονεῖς σας. Εἶνε θαθεῖς πάλι θαθεῖς ὁ πόνος ποὺ νοιώθουν οἱ γονεῖς ἐκεῖνοι, ποὺ τὰ παιδιά των τοὺς περιφρονοῦν... Τὰ παιδιά ποὺ αὐτοὶ, μὲ τόσους κόπους, ἴδωκ, ἀνέθρεψαν....»

Τὶ λέτε οἱεῖς γιὰ ὅλα αὐτὰ (*Ἐκ τοῦ ἠνθισμοῦ)

Γωγοῦλα Ι. Καγκανάκη
*Ἀπόφοιτος Γυμνασίου θ' ἡλιέων

ΤΙ ΚΡΙΜΑ ΗΤΑΝ ΘΝΕΙΡΟ!

*Ἦταν φθινοπωριάτικο προῖν. Τὸ χθεσιῶ πρωτοβροχί εἶχε διαδεχθῆ ἕνας θαυμασιὸς ἥλιος. Καὶ σὲ τὸ δημόσιον κῆπο αὐτῆς τῆς πόλεως ἔπεφταν αἱ ἀκτίνες παιγνιδιάρικα, πάνω στὰ φυλλώματα τῶν δένδρων καὶ ἔδιναν σὲ τὶς σταλαγματιές τῆς βροχῆς, ποὺ ἔκαναν καθήσει σ' αὐτὰ, μιὰ παράξενη λαμπερόδα λέει καὶ ἔμοιαζαν μὲ διαμάντια. Τὰ πουλάκια βγαλμένα ἀπὸ τὶς ζεστὲς γωνίτσες, ὅπου εἶχαν τρυπώσαν χαρούμενα, ἔψελναν τὸν ὕμνον πρὸς τὸν Πλάστην. Κι' οἱ ἄνθρωποι σὰν τὰ μυρμήγκια εἶχαν ξεχυθεῖ στὰ δρομάκια τοῦ κήπου, γιὰ ν' ἀπολαύσουν τὴν λιακάδα, τὴν χαρὰ τῆς ζωῆς. Ἐβλεπε ντανιάδες, παιδάκια λογῆς—λογῆς νὰ τρέχουν πέρα δῶθε χαρούμενα.

*Ἐνα ἀγνὸ γέλιο ἀνηχοῦσε, λὲς καὶ τὰ μικρούλια κατὴ τῆ τῶν παιδιῶν ἠθέλαν νὰ δεῖξουν μ' αὐτὸ τὴν ἄδολη παιδιαστικὴν χαρὰ, ποὺ τὰ περιβάλλει.

Ἐάφνου ὁμῶς ἀκούγονται κάτι φωνὲς στριγγλιές, φωνὲς τρομαγμένες:

*Βοήθεια! Τρέξετε! μοῦ πῆραν τὸ παιδάκι μου!.....»

Τὶ ἀπτόμη ἀλλαγὴ τοῦ σκηنيοῦ! Ἡ χαρὰ, τὸ γέλιο, ὁ ἐνθουσιασμός ξεφάνιζονταν σὰν τὸ φύσημα τοῦ

ἀγέρα, ποὺ σέρνει πέρα δῶθε ἕνα χαρτί, ἕνα κουρέλι....

*Ὡ! πόσο λιγόστιγμα εἶναι ἡ χαρὰ, ἡ εὐτυχία!.... Τώρα στὸν ἡσυχον πρὶν κῆπον ἀνηχοῦν φωνὲς ἀπελπισίας. Τρέχουν ὅλοι νὰ βροῦν τὸν κλέφτη, ἄλλοι σὰν φιλάνθρωποι, συμπονετικοί, νὰ παρηγορήσουν τὴν καυμένη τὴν ντανιά, ποὺ σὰν τρελλὴ ξεφωνίζει καὶ μαλλιοτραβιέται.

Μὰ νὰ, τὸ ἀνθρώπινο αὐτὸ πῆγαινε κι' ἔλα δὲν πῆγε χαμένο. Πέρασαν κάμποσα λεπτά. Σὲ λίγο παρουσιάστηκε κάποιος ὄμιλος, ποὺ ὅσο πῆγαινε γίνετο καὶ μεγαλύτερος. Ἀπειλητικοὶ κρατοῦσαν κάποιον ἀνθρώπινο, ἕνα ἀνθρώπινο κουρέλι. Στὰ χέρια του κρατοῦσε ἕνα ροδοκόκκινο παιδάκι μὲ ξανθὲς σγουρὲς μπουκλίτσες, ποὺ περιεργὸ κοιτοῦσε γύρω του, ἐνῶ σὲ τὸ προσωπάκι του ἦταν χυμένος ὁ τρόμος μαζί μὲ τὴν ἀθωότητα.

Καθισμένος σὲ ἀναυπευτικὸ του γραφεῖο ὁ ἀστυνόμος σοβαρὸς κι' ἀσθηρὸς, ἔξετάζει μὲ περιέργεια αὐτὸν τὸν ἀνθρώπον, ποὺ τοῦ ἔφεραν πρὸ ὀλίγου ὡς ταρᾶξιαν τῆς κοινῆς ἡσυχίας, χαρᾶς. Τὸ ὕφος αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ προξενεῖ παράξενη ἐντύπωση, λὲς καὶ ὄλη του ἡ στάση, τὸ ὕφος ἔνσαρκώνουν τὸν ἐνάρετον ἀνθρώπον κι' ὄχι τὸν ἀλήτην, τὸν κακοῦργο. Ἦταν ἕνα ἀσπρόμαλο γεροντάκι, τόσο ἀδύνατο, ποὺ ἔμοιαζε σὰν σκελετός, σὰν κουφάρι. Στὰ μικρούλια του βοθουλὰ μάτια, καθρεφτιζετο ἡ εὐγένεια, ἡ ἀθωότης, ἡ καλοσύνη. Στὸ ρυτιδωμένο πρόσωπό του, ἦσαν ἀποτυπωμένα τὰ ἔχνη κάποιου τρόμου, κάποιου πίκρας, λύπης ποὺ τὸν εἶχε ποτίσει τὸ ἀνεξάντλητο ποτήρι τοῦ πόνου!... Τὸ ὕφος του ἦταν τόσο ἀθῶο, ποὺ τὸ πρόσεξε ὁ ἀστυνόμος. Μονολογώντας τοῦ λέει μὲ περιέργεια:

«Ἔερεῖς γιατί σὲ κατηγοροῦν;»

«Ναί κύριε ἀστυνόμε. Μὰ

ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΔΑΣΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΟΥ

Παρά τους πρόποδας του χωριού εδρίσκειται καταπράσινη με ματιά ποικιλλόδενδρος και δασώδης, ή οποία αποτελεί το μόνον στολίδι του χωριού μου και κέντρον συνεντεύξεων των πέριξ ταύτης: χαριέντων πευκών.

Τά πυκνά αείφυλλα δένδρα της, το ώραϊον της τοποθεσίας, ή εδεργετική δροσιά του θέρους και τόσα άλλα πλεονεκτήματα του μᾶς παρέχει το μικρό τουτο δασάκι προσελκύουν το καλοκαίρι πολλούς φυσιολάτραις ολίγους πλήγουν τον αέρα με τις χαρούμενες υπόγειες και υπόκωφες φωνές των. Είς το κέντρον τουτου υπάρχει μικρός ναύσκος του «Αγίου Ιωάννου», οστις είναι προέκτασις μεγάλης σπηλιάς. Μεγάλο προαύλιον κείται εμπροσθέν του, με δένδρα και κισσούς περιπλεγμένους σε δίκτυα, εις το όποϊον συναθροίζονται κατ'έτος άρκετοι προσκνηται κατά την έορτήν του Αγίου.

Βράχοι θεόρατοι, με το έρπυστικόν περιπλοκάδι και κισσόν, εδρίσκονται κατά διαστήματα, ώς πλοία μέσα στην πράσινη θάλασσα. Σπήλαια υπόγεια μεγάλα σωστά μεταλλουχεία, των όποϊων αι εισοδοί κλείονται διά πυκνοτάτων λοχμών προσελκύουν την προσοχήν έις περιέργου, οστις διατρυπών και λόγγιμους και εισερχόμενος θά μείνη έκπληκτος πρό το παραδόξου σχήματός του. Ανάμεσα σε θάμνους υπάρχουν μικροσκοπικά όπαλ που με τὰ δυσκολία εισέρχεται τις. Μαρικά μέτρα προχωρούν καθέτως, Ολίγον κατ' όλιγον δε διευθυνόμενοι όριζοντίως: διαπλατώνονται και ούτω αποτελούν το κυρίως σπήλαιον σκοτεινόν και σχεδόν ανεξερεύνητον. Μάλιστα αναφέρονται παραδόσεις, καθ' ός λέγεται ότι εις αυτό το μέρος κατέφυγον οι υπό των Τούρων

άκούστε μια πονεμένη καρδιά, που θέλει να μιλήση. Ποιός ξεύρει άν και σεις δεν θά την λυπηθήτε, άν δεν θά την συμπονέσετε». Αυτά ειπε ο άλήτης μᾶ μ' ένα τόσο παράδοξο παραπονήριο τόνο, με τόση πικρία που αυτά δεν παρήλθαν άπαρατήρητα άπ' τον άστυνόμο. Κούνησε το κεφάλι και τούτε ν' άρχιση. Κι' ο άλήτης άφου έβηξέ κάμποσες φορές, λές τή ήθελε να θυμηθή πράγματα περασμένα άρχισε σιγά—σιγά με πίκρα.

(Ακολουθεί)

καταδιωκόμενοι γκιαούρηδες, οίτινες όμως ύφίσταντο τὰ πάνδεινα άνακαλυπτόμενοι ύπ' αυτών. Είς αυτά τώρα τὰ χάσματα ή πάρχει πληθος νυκτερίδων, αι όποϊαι κρέμονται με τοδ; όπισθίους πόδας και φαίνονται ως άκα νόμιστοι σταλακτήται.

Μεγάλο: ρύαξ διασχιζει τή λαγκαδιά κατά μήκος, εις τον όποϊον, εν καιρώ χειμῶνος, θολά και άφρισμένα κυλούν με μεγάλο βόγγητό τὰ όρμητικά νερά. Έδω φουρώνει, ή από παλαιών χρόνων, δοξασμένη δάφνη, υπερήφανος και χλοερά, με τὰ εδωδιάζοντα ξυφοειδή φύλλα της.

Πανύψηλοι κωνοειδεις βράχοι εις τὰ πέματα του χάσματος, μισοξεκολλημένοι και έτοιμοι να γκρεμίζουσι, σχηματίζοντας μεγάλα: σχισμοδ; ανάμεσα διακεκοσμημένας με καταπράσινον πέπλον και πολλά άλλα και ποικίλλα κοσμοδ; τον έπίγειον τ.όντον παράδεισον, άτινα τέρπου τον άκόρεστον όφθαλμόν.

Αλλά δια να λάβη τις την πραγματικήν άπλάουσιν του ώραϊου τουτου σκηνογραφήματος, πρέπει να κάμη ένα μακρόν περιπάτον, ύπὸ τὰς θωπευτικὰς άκτινας και ύπὸ τὰ θερμά φιλήματα του Απώλλωνος, κατά την άνοιξιν όταν ή φύσις θά έχη φορέσει την γιορτινήν στολήν της.

Κατά τὰ ήλιοδ;σιλέματα πρό παντός άξίζει μιάς τοιαύτης θέας. Τά πουλιά έπειτα από τον καθημερινό άγωνα της ζωής και από την καθημερινήν βιοπάλην, έπιστρέφουν γαρύμενα ύπὸ τὰ πυκνά φυλλώματα των δένδρων και άρχίζουν το τραγοδιδ των εϋθυμο και ζωηρό. Τὰ κατοίκια τὰ όποια ειχον σκαρφλώσει εις βαθυτάτας λόγγιμας κατέρχονται. Πληθος μικρών εντόμων αίωροσνται των όποϊων ο δόμοδ; συμπληρώνει το κουτόεργο. Ο ήλιος άφίνει τὰς τελευταίας προφυροχρύσους άκτινας του και το δάσος φαίνεται ως να καίεται. Ο όφθαλμός τέρπεται: βλέπων, ελαφρά υπόγειος αυσα πνέει και ή ύσφρηση μεθίει από των άρωμάτων της δοξασμένης δάφνης. Ένα παχύ στρώμα εν είδει καπνοδ; άπλώνεται: επί των χειλέων του λόγγου. Το γλυκό κελάιδημα των πουλιών παύει και το άντικαθιστά το δξύ τραγοδιδ των διατράχων. Η νύξ άπλώνεται παντοδ; τίποτα δεν φαίνεται. Άκρα σιγή επικρατεί. Φαίνεται μονάχα ένας μαθρος πελώριος όγκος επί του όποϊου τίποτα δεν φαίνεται και δεν άκούεται, παρά μόνον το ταλαντευόμενον φως της άκοιμήτου κανδήλας και ή κλαυθμηρίζουσα φωνή του διατράχου.

Χριστόδ. Ηεκαπόδκης
Μαθητής Γης Τ. Γυμν. Βάμου

ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ο ΚΛΕΙΔΩΝΑΣ ΣΤΗ ΚΡΗΤΗ

Ο κλειδωνας είναι ένα παιλαιδν ζθιμον το όποϊον εξακολουθη να διατηρηται και σήμερα στα διάφορα χωριά της Κρήτης, καθώς γνωρίζομεν δε την ήμέρα του Αγίου Ιωάννου στις 24 Ιουνίου. Αλλ' ως ίδωμεν τι γίνεται κατά την παραμονήν και τι κατ' αυτην την ήμέραν.

Την παραμονήν του Αγίου Ιωάννου όλα τὰ παιδιὰ της κάθε γειτονιάς μόλις βραδυάσει μαζεύουν τοδ; Μάηδες που έχουν κρεμάσει στην πόρτα τους την Πρωτομαγιά και άφου τοδ; κάμουν ένα σωρό τοδ; άνάδουνα, και κατόπιν το κάθε παιδι περνά μέσα από τις φλόγες τρεις φορές.

Επίσης την παραμονή μόλις δύσει ο ήλιος και παρουσιασθουσι τ' αστέρια ένα κορίτσι το όποϊον πρέπει να ήνομάζεται Μαρία πέρνει ένα σταμνάκι καινούριο πηγαίνει στην θρύσι για να πάρη τ' άμίλητο νερό του Κλειδωνα (λέγεται άμίλητο γιατί δεν μιλεί σε κανένα άπ' αυτοδ; που θα συναντήση στον δρόμο) και κατόπιν άφου το γεμίση γυρίζε: στο σπίτι. Εκεί την περιμένουν τὰ άλλα κορίτσια τὰ όποια κρατούν διάφορα φρούτα όπως: π. χ. μήλα, άπήδια κ. λ. π. επάνω στα όποια κάμνουν ένα μικρό σημάδι για να καταλαβούν ποιό έχει δάλε: ή κάθε μιά. Κατόπιν άφου τὰ (ρίψουν) δάλουν όλα στο σταμνάκι αυτό το σκεπάζουν με ένα κόκκινο πανί και επάνω στο πανί τοποθετοδ; ένα κλειδί. Το σταμνάκι αυτό το αφίνουν να μείνη δλη τή νύχτα έξω για να το βλέπουσι τ' αστέρια την δε έπομένην προτοδ; βγη ή ήλιος το πέρνουσι, κατά το πρωί δε, ή κατά το άπόγευμα τον άνοίγουσι άφου μαγευθοδ; δλοι που έχουν δάλε: μήλα, ή δσοι θέλουσι να περάσουν την ώρα τους.

Ένας άπ' όλους που είναι εκεί πέρνει το σταμνάκι τοδ; βγάξει το κλειδί και τότε κάνει οτι δθθεν τον ξεκλειδώνει, αφαιρεί το πανί, και κατόπιν άρχίζουσι ό γύρω να λέν διαφορες μαγινάδες. Πρώτα άπ' όλες όμως λέν τις εξής: Άνοίξετε το κλειδωνα τοδ; άη—Γιαννισό τή χάρη και όπου χει μήλο κόκκινο ως έλθη να το πάρη.

Άνοίξετε τον κλειδωνα να βγη τοδ; άγα το μήλο που στέκει σαν τον μινάρη και λάμπει σαν τίν ήλιο. Άνοίξετε τον κλειδωνα βγη και το δικό τση, τση καλομοίρας τση ξανθης να δθ το ριζικό τση. Κατόπιν άρχίζουσι από ένα, τὰ διάφορα φρού-

τα σε καθένα δε κομματι λέν και μία μαγινάδα ή όποια συνοδεύεται ύπὸ λύρας. Άφου τελιώσει ο κλειδωνας δλοι που εδρίσκονται εκεί τραγουδοδ; και χορευοδ; μέχρι το δράδυ όποτε διαλύονται.

Τοιουτοτρόπος άνοίγεται ο Κλειδωνας στη Κρήτη μας τον όποϊον περιμένομεν δλοι με μεγάλη άνυπομονησία επειδή καθός είδατε είναι πολύ ευχάριστος και διασκεδαστικός και κάθελμα περιμένει με άγωνία το καλορίζικο δίστιχο που θα της τύχη.

Ελλη Φροβίκη

Γυμνάσιον Θηλέων Χανίων

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΜΑΘΗΤΩΝ

Εν Χανίοις τή 26η Μαρτίου 1932.

Πρός τὰς μαθητριάς του
έν Χανίοις Γυμνασίου Θη
λέων

Ενταύθα

Αγαπητὰι συνάδελφοι

Επί τή ευκαιρία της έμφανίσεως όμῶν πρό του καινοδ; της πόλεως Χανίων και της λαμπράς επιτυχίας ήν έσχεν ή έορτή όμῶν κατά την Εθνικήν έορτήν της 25ης Μαρτίου 1932 εν τῷ θεάτρῳ «Ολύμπια» είμαι υποχρεωμένος να διατρανώσω και δημωσία τὰ συγχαρητήριά μου προς όμᾶς.

Το Γυμνάσιόν σας συνάδελφοι, είναι υπερήφανον διά την καθ' όλου δρασιν σας.

Εχαράξτε εις τὰς ώρας σε λίδας της ιστορίας αυτοδ; με χρυσά γράμματα δρασινένδοχολικήν και έξωσυχολικήν αξίαν παντός έπαίνου χωρίς να ύστερησθητε το παράπαν εις την τοίς μαθημασιν εργασίαν σας εδράσατε και εντός του σχολείου κατά τρόπον ζηλευτόν χάρη εις τον φιλόπονον και ευσυνείδητον Διευθυντήν σας κ. Στέφανον Μυλωνάκην.

Δεν περιωρίσθητε εντός των τεσσάρων (4) τοίχων της αίθούσης της διδασκαλίας και τοδ; μελετητηρίου σας άλλ' εβήλθατε και εις την κοινωνίαν, επικοινωνήσατε με αυτην ελευθέρως δια της έμφανίσεως σας πολλάκις επί της σκηνης.

Στυλ. Μ. Βουλγαριδης
Μαθητής Γης Τάξεως Π. Λυκείου

ΧΡΥΣΟΙ ΛΟΓΟΙ

Πάντες πρέπει να είμεθα δοδ; λοι των νόμων ένα δυνηθώμεν να ζήσωμεν ελεύθερα

ΑΠΟ ΤΑΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ

Η ΖΗΤΙΑΝΑ

Ὁ οὐρανὸς καλύπτεται ἀπὸ μαῦρα σύννεφα. Ἡ γῆ ἀρχίζει νὰ σκοτεινιάζει, ἐφθάσεν ὁ χειμῶν. Τὰ ἄνθη κλίνουν τὴν ὠρχάν κεφαλήν των, τὰ δένδρα φυλλορροῶν καὶ πίπτουν εἰς τὸν κόλπον τῆς μητρὸς των γῆς, τὴν ὁποίαν ἐντὸς ὀλίγου θὰ σκεπάσῃ τὸ λευκὸν τῆς χιόνος σάβανον! Οἱ ἄνθρωποι πηγαίνουν βιαστικὰ εἰς τὰς οἰκίας των, καὶ αἱ μαθήτριά, σὰν κυνηγμένα πουλάκια, τρέχουν εἰς τὸ σχολεῖον. Μίαν ἀπὸ τὰς βροχερὰς ταύτας ἡμέρας τοῦ χειμῶνος τρέχουσα εἰς τὸ σχολεῖον μου εἰς μίαν καμπὴν τοῦ δρόμου εἶδα ἓνα σπαρακτικὸν θέαμα τῆς ἀνθρωπίνης δυστυχίας.

Μία δυστυχὴς ζητιάνα, ἀπόκληρος τῆς τύχης, με κουρελιασμένα ἐνδύματα, ὠχρὸν πρόσωπον, καὶ τρέμουσα ἀπὸ τὸ ψυχὸς προσεπάθει νὰ προφυλαχθῆ κάτωθεν ἐνὸς δένδρου, Σταματῶ ἐπ' ὀλίγον καὶ παρατηρῶ τοὺς διερχομένους διαβάτας. Περνᾷ ἓνας κύριος με πλουσίαν περιβολὴν, ἀλλὰ οὔτε κὰν ἐν βλέμμα δὲν ρίπτει εἰς τὴν δυστυχημένην, διότι βέβαια αὐτὸς ποτὲ μέχρι τοῦ δε δὲν θὰ εὐρέθη εἰς παρομοίαν κατάστασιν καὶ κατὰ τὴν κοινὴν παροιμίαν «ὁ χορτασμένος δὲν πιστεύει στὸν πεινασμένο».

Διέρχεται πληθώρα, ἀλλ' οὔτε εἰς δὲν ρίπτει οὔτε ἐλάχιστον νόμισμα ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς δυστυχημένης ταύτης γυναίκος. Ἄλλοι διερχόμενοι τῆς ρίπτουν περιφρονητικὸν βλέμμα, ἓνα παιδάκι τῆς τραβᾷ τὸ κουρελιασμένο φόρεμα καὶ τὴν περιγελά διὰ τὴν δυστυχίαν της. Ποιὸς ξέρεῖ τί παράπονον θὰ ἔχη ἢ δυστυχημένη διὰ τὴν ἀπονίαν τοῦ κόσμου. Τέλος διέρχεται κάποιος με πτωχικὰ ἐνδύματα, ὁ ὁποῖος τῆς ρίπτει βιαστικὰ ἓνα νόμισμα. Ποιὸς ξέρεῖ ἂν αὐτὸς ὁ ἐλεήμων διαβάτης κάποτε ἂν δὲν ἐπέπαισε καὶ δὲν

ἐδυστύχησε καὶ διὰ τοῦτο λυπῆται πολὺ περισσότερον τὸν πεινῶντα, ἀπὸ τὸν ἄλλον, ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν ἠσθάνθη τὸ λυπηρὸν τῆς πείνης αἴσθημα.

Ἐγὼ βλέπουσα τὴν ἀπανθρωπίαν ταύτην τοῦ κόσμου διὰ τοὺς δυστυχισμένους, συλλογίζομαι ὅτι ἴσως καὶ αὕτη νὰ ἦτο κάποτε πλουσία καὶ νὰ ζοῦσε μιὰ ἡσυχὴ οἰκογενειακὴ ζωὴ, ὅταν ξάφνου μιὰ ἀτόμος στροφὴ τοῦ τροχοῦ τῆς ζωῆς νὰ τὴν ἐρριψεν εἰς τὸ ἐπίπεδον εἰς τὸ ὁποῖον εὐρίσκειται τώρα. Καὶ ὁμως... οἱ διαβάτες δὲν σκέπτονται ὅτι κατ' ἄλλον γνωμικὸν «ὁ θεὸς σκάλες ἀνεβάζει καὶ σκάλες κατεβάζει» καὶ ὅτι μπορεῖ καὶ αὐτοὶ μίαν ἡμέραν νὰ γίνουν πτωχοὶ καὶ νὰ δέχονται τὴν περιφρόνησιν καὶ τὰς ὕβρεις τοῦ λοιποῦ κόσμου.

Ἴσως καὶ αὕτη νὰ εἶχε κάποτε τὰ καλά τῆς ἐνδύματα καὶ μίαν οἰκίαν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἔζη, σὰν σὲ μιὰ θερμὴ φωλιά μετὰ τῶν τέκνων της καὶ τοῦ ἀνδρός της καὶ κατόπιν τὸ δρέπανον τοῦ ἀπονου χάρου νὰ τῆς ἐθέρισεν τὰ πολυκαταπημένα της πρόσωπα καὶ τώρα εὐρίσκειται σ' αὐτὴν τὴν θέσιν τῆς δυστυχίας. Δυνατὸν νὰ ἔχασεν τὰ τέκνα της εἰς τὸν πόλεμον τὰ ὁποῖα ἔπεσαν ὑπερασπιζόμενα τὴν ζωὴν τὴν τιμὴν, τὴν περιουσίαν τοῦ κοινοῦ!! Καὶ τώρα αὐτὰ νὰ γνωρίζουν ὅτι ἢ μητέρα των εὐρίσκειται εἰς τὴν κατάστασιν πείνης, ὥστε νὰ περιφρονεῖται καὶ νὰ ὑβρίζεται χάριν ἐκείνων ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἐθυσιάσθησαν!! Ἡ ψυχὴ μου πλημμυρίζει ἀπὸ λύπην, καὶ αἰσθάνομαι τόσην στενοχωρίαν, ὅπου θὰ ἠσθάνομην, εἴαν εὐρισκόμην ἐγὼ ἢ ἰδῆ εἰς τὴν θέσιν αὐτῆς. Πάσχω λοιπὸν καὶ ἐγὼ μετὰ τῆς πασχούσης πτωχῆς.

Κυττάζω εἰς τὴν μαθητικὴν μου ποδιάν καὶ βρίζω ἓνα νόμισμα τὸ ὁποῖον καὶ τῆς δίδω, διότι δὲν θὰ ἦτο ἀρκετὴ ἢ λύπη, τὴν ὁποίαν

ἠσθάνθη, εἴαν δὲν με παρηκίνει καὶ εἰς ἐνέργειαν καὶ πράξιν καὶ εἰς ἀτομικὴν θυσίαν πρὸς ἀνακούφισιν τῆς πασχούσης.

Σὲ τοιοῦτον δὲ συναίσθημα συνιστᾷ καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τονίζον τὴν σημασίαν τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης.

Μὲ σφιγμένη καρδιὰ προχωρῶ εἰς τὸ σχολεῖον ἔχουσα πάντοτε κατὰ νοῦν νὰ βοηθῶ καὶ νὰ ἀνακουφίζω τοὺς δυστυχισμένους κατὰ δύναμιν.

**Διόνη Α. Λουπάση
Τάξις Γ'**

ΠΕΡΙ ΦΙΛΙΑΣ

Ἐὰν ἀληθῶς ὑπάρχουσι μέσα διὰ τῶν ὁποίων ὁ ἄνθρωπος ἐξιδανικεῖται, λεπτύνεται, εὐχαριστεῖται φαιδρύνεται, παρηγορεῖται χαίρει εὐδοκίμει καὶ προσδεύει ἀνκμφιδόλως ἐκτὸς τῶν ἄλλων εἶνε καὶ ἡ φιλία. Ἀλλὰ προτὸς ἀκόμη διεξέλθωμεν καὶ εἶδωμεν τὰς ὠφελείας τὴν χάριν τὴν εὐτυχίαν καὶ τὰ πάντοτε ἀγαθὰ τῆς πλεονεκτήματα τὰ ὁποῖα θαψιλῶς καὶ ἀενάως ἢ θεία πρόνοια διὰ τῆς φιλίας παρέχει εἰς ἡμᾶς; ὅταν ἀληθῶς τὴν ἐνστερνισθῶμεν, ὡς ἴδωμεν πρῶτον τί εἶναι αὐτὸ καθ' αὐτὸ φιλία. Καὶ κατὰ τὴν γνώμην μου καὶ τὰς πεποιθήσεις μου τοῦλάχιστον, «φιλία εἶναι ἢ συνταύτισις χαρακτήρων, ἢ ἀληθῆς ἔνωσις καὶ ὁ μυστηριώδης σύνδεσμος ὅστις παρατηρεῖται εἰς δύο ἢ καὶ περισσότερα ἄτομα τὰ ὁποῖα λόγῳ καὶ ἐννέμει τῆς πλήρους αὐτῶν ἐσωτερικῆς τῶν ταυτότητος καὶ πανθομοιότητος ἀνέρχονται εἰς τὸ ἀληθῶς γλυκὴν, φαιδρὸν, ἀλυπῆ, εὐχάριστον ἀγαπητὸν καὶ ἀληθῶς ἰδανικὸν ἐκεῖνο ἐπίπεδον τὸ ὁποῖον ἡμεῖς ὀνομάζομεν φιλίαν». Αὕτη μεσφαίνεται ὅτι εἰ ναὶ πράγματι ἢ ἀληθῆς φιλία, καθ' ἃν ἢ ἀπλὴ ἐπιτίμησις προτερημάτων τινων χωρὶς δέβαια νὰ ὑπάρχη ἐντὸς κάποια ἰδανικότητος τὸ τοιοῦτον ἀσφαλῶς δὲν εἶναι φιλία οὔτε καὶ ἐκεῖνη πάλιν ἢ ὁποῖα γίνεται δι' εὐχαριστησῶν ἢ δι' ὀλικὴν ὠφέλειαν.

Καὶ τώρα γεννᾶται τὸ ἐρώτημα ἢ ἀληθῆς φιλία εἶναι δυνατὴ; καὶ ἀπαντῶμεν εἶναι, καμὶ μὴ φορὰ ὁμως καὶ ἀδύνατος; δυνατὴ μὲν διότι ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέλησιν καὶ ἀπόφασιν, ἀδύνατος δὲ διὰ τὸ δύσκολον τῆς ὁμοιότητος τῶν χαρακτήρων ἀφ' ἐνὸς καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν χριστιανικῆς ἀγάπης ἀφ' ἑτέρου.

Γιατί τι ἄλλο εἶναι ἢ ἀληθῆς φιλία παρὰ μία ἀνωτέρα εὐλιπρινῆς ἰδιάζουσα χριστιανικὴ ἀγάπη, ὁ ἀφρὸς ὡς νὰ λέγωμεν τοῦ γάλακτος; Καὶ καθὼς θέλομεν καὶ προτιμῶμεν τοῦτον τοῦ δλου γάλακτος διὰ τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν μεγάλην του περιεκτικότητά εἰς θρεπτικὰς οὐσίας τοιοουτοτρόπως ζηλεύομεν καὶ ἐπιθυμοῦμεν νὰ γευσθῶμεν τοὺς γλυκεῖς καρποὺς τοῦ ἀειθαλοῦς ἐκείνου δένδρου τῆς φιλίας. Ὁ πλοῦτος καὶ ἡ πτωχεία παρέρχονται καὶ λησμονοῦνται αἱ δόξαι καὶ αἱ τιμαὶ σακοφαντοῦνται καὶ σαυρίζονται καὶ μόνη ἐκείνη ἢ θεᾶρεστος χρυσοῦ φιλία μένει ἀκλόνητος καὶ σταθερὰ. Γιὰ αὐτὸ καὶ οἱ μεγαλύτεροι φιλόσοφοι καὶ οἱ εὐφυέστεροι ποιηταὶ πολλοὺς στίχους γι' αὐτὴ ἐγραψαν καὶ ἀρκετὰ τὴν ἐξύμνησαν. Καὶ τώρα ὡς ἀκούσωμεν πῶς ἠχολογεῖται καὶ ἐξυμνεῖ τὴν φιλίαν με τὴν λεπτὴν τῆς χορδῆ ἢ λαϊκὴν μουσικίαν.

Φιλία φίλην φίλε μου
αὐτὸ ἐστὶ φιλία
νὰ τρέφεται εἰς τὴν καρδίαν
χωρὶς κακοβουλία.

Σ' αὐτὸν τὸν κόσμον ὅπου ζῶ
καὶ βλέπω τί συμβαίνει
εἶδα πῶς ζοῦν ἀδερφικὰ
οἱ φίλοι οἱ μπιστευμένοι

Τὸ πᾶν περνα καὶ χάνεται
στὸν κόσμον δυστυχία!
Ἐν πράγμα μόνον δὲν περνᾷ
ἢ ἀληθῆς φιλία!

Καὶ μένει ἀληθμόνητος κατ' ἐμὲ τὰς γλυκυτέρας καὶ ζωηροτέρας ἀναμνήσεις ἢ ἀληθῆς φιλίας. Ὁ φίλος εἰς τὴν δυστυχίαν, ὁ φίλος εἰς τὴν εὐτυχιαν! Πάσχει ὁ εἰς πόνει ὁ ἄλλος κλαίει ὁ ἓνας θρηνεῖ ὁ ἕτερος, χαίρει ἀπτόως γλεντίζει καὶ φαιδρύνεται ἐκεῖνος. Ὡ! πόσον μέγα ἀληθῶς τὸ τῆς φιλίας μυστήριον! Δὲν κουράζεται ποτὲ τὸ χεῖρ της καὶ αἱ θησαυροὶ της οὐδέποτε ἐξαντλοῦνται. Σχορπίζει με γέλιο καὶ χαρὰ τὴν εὐτυχιαν καὶ ἀποδιώκει τελειωτικὰ τὴν θλίψιν καὶ τὴν ἀδημονίαν. Πάντοτε ὠφέλιμος καὶ εὐχάριστος, πάντοτε περιχαρὴς καὶ γλυκεῖα ἢ φιλία καὶ οὐδέποτε ἐπιτήμιος ἢ δολοφονία, γι' αὐτὸ καὶ τὴν ἀνάγκην ταύτης κατανοεῖ πᾶς νοουεχῆς. Μὰ καὶ αὐτὸ ἰδοὺ πῶς τὸ λέγει ἢ ἀψεδῆς τοῦ λαοῦ γλωσσα καὶ πῶς τὸ ἐξαγγέλλει ἢ μεμετρῆμένη πείρα, «φιλία εἰς μὲν τὰς ἀεταθεῖς καρδίας εἶναι εὐχάριστος εἰς τὰς εὐγενεῖς ὁμως φυλάξ ἀναγκαία.»

Διὰ τὸν λόγον ὁμως ἀκριβῶς τοῦτο ἐπειδὴ δηλαδὴ ἢ σταθερότης καὶ ἢ εὐλιπρινεῖα δὲν εἶναι κτήμα ἐνὸς ἐκάστου ἀπαιτεῖται μὲν φαίνεται μεγάλη προσοχὴ εἰς τὴν ἐκλογὴν φίλου διότι ἄλλωστε εἶναι ἀληθῆς καὶ

δὲν παρετηρήθη ἀπαξ ἢ δις διὰ ὑπὸ τὸ ταπεινὸν καὶ γαλήνιον τοῦ προβάτου ἐνδυμῆ κρύπτεται πολλάκις λύκος καὶ ἔχιδνα ἰσοδόλος. Πλὴν ὁμοῦ εἶναι πολλὰ τὰ μέσα ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων δυνάμεθα νὰ ἐξετάσωμεν ἕνα χαρακτηρὰ καὶ νὰ δοκιμάσωμεν ἕνα φίλον τὸν ὁποῖον προτιθέμεθα νὰ καταστήσωμεν μέτοχον καὶ κοινωνόν μας. *Ο ἀληθὴς φίλος καὶ μᾶλλον εἰς τὰς δυστυχίας τοῦ βίου ἢ εἰς τὰς εὐτυχίας καταφαίνεται ἐὰν εἶναι τοιοῦτος καὶ ὁποῖος ἀκριβῶς εἶναι: «τὸν μὲν χρυσὸν ἐν πυρὶ δοκιμάζομεν τοῦ; δὲ φίλου ἐν ἀτυχίμασιν» λέγει ἀρχαῖον λόγιον. Μὰ μένα μοῦ φαίνεται πῶς καὶ ἄλλως πῶς καὶ ἀπλούστερα δυνάμεθα κάλλιστα νὰ δοκιμάσωμεν ἕνα φίλον. Θέλεις νὰ δοκιμάσης τὸν φίλον σου ἐὰν εἶναι εὐκρινῆς ἀληθὴς, ἐὰν πράγματι σὲ ἀγαπᾷ καὶ σὲ ἐκτιμᾷ; Σπρώξε τον, ἐὰν πίπτει πάρε του τὸ ποτήρι, ἐὰν εἶναι μαθητὴς νὰ τοῦ ἀφαιρέσης τὸ μολύβι ἐν ὧρα ἐπειγούσης καὶ σπουδαίας ἐργασίας καὶ κάπως ἀνοίκεια (καὶ ὅλα αὐτὰ ἐν γνώσει του), καὶ ὕστερα παρτήρησε μετὰ προσοχῆς τὰς κινήσεις καὶ τοὺς μορφασμοὺς του, κόλλησε τὸ βλέμμα σου στὸ δικό του καὶ ἀμέσως μέσα θὰ δῆ; νὰ καθρεπτίζεται ὁ χαρακτήρας του καὶ μετὰ ζωηρότερα χρώματα νὰ ζωγραφίζονται αἱ διαθέσεις του γιὰ σένα.

Εἶναι ἀναντίλεκτον ὅτι φιλία πάντοτε ὑπῆρχε καὶ οὐδέποτε ἐξέλειπεν. Δυστυχῶς ὁμοῦ δὲν ἐξέρωκαί ἐγὼ γιὰ τὴν... κατὰ τοὺς χρόνους τούτους φιλία μὲ ἰθανικότητα μὲ εὐκρινεία μὲ σταθερότητα δὲν ὑπάρχει καὶ ἐὰν ποῦ ὑπάρχη εἶναι σπανία. Ἀλλ' ὅπου ὁμοῦ ὑπάρχει, ἀλήθεια ὑπαικτεῖται, ἐκτελεῖ τρέπαια, μένει ἀκλόνητος, σταθερὰ, δύναμη τῆς γίνεται καταφανῆ; καὶ αἱ ἀπειροπληθεῖς ἐκπλήξεις τὰς ὁποίας προκαλεῖ ἀληθῶς εἶναι ἀνεφραστοὶ καὶ ἀπερίγραπτοι. *Ο πραγματικὸς φίλος ἀγασεῖ τὸ ἀτομικὸν του συμφέρον καὶ αὐτὸν ἦν ταύτην τὴν ζωὴν του τὴν λησμονεῖ δὲν βλέπη κινδυνεύουσαν τὴν ζωὴν τοῦ φίλου του γιὰ τὴν αὐτῆς δι' αὐτὸν—ἐκεῖνος εἶναι ἡ ζωὴ του.

*Εχομεν δὲ ἀρετὰ παραδείγματα ἀληθοῦς φιλίας ὡς ῥίψωμεν ἕνα βλεμμα εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ θὰ τὰ ἴδωμεν διότι αὐτὰ εἶναι ἀνεξίτηλα. Θὰ ἴδωμεν ἐκεῖ τὸν Δάμωνα νὰ ἔχη ἀπόλυτον τὴν πεποίθησιν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν φίλον του Φιντία καὶ νὰ δέχεται καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον χάριν αὐτοῦ. Καὶ ποῖον ἦτο ἀρχὴ τὸ ἀποτέλεσμα; Ἴδου ἀμφοτέρω ἐσώθησαν κατηγορηθέντος τοῦ ἐνός, καὶ οἱ δύο μὲν ἀπέσπασαν τὰ συγκατηρήρια καὶ τοὺς ἐπκίνοους τοῦ

λοκοῦ δλοκλήρου καὶ τοῦ βασιλέως τὸν ὁποῖον κατὰ παράκλησιν του ἐδέχθησαν ὡς τρίτον φίλον. Ἀλλὰ μήπως ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδύκης, ὁ Ἀχιλεὺς καὶ ὁ Πάτροκλος ὁ Γρηγόριος καὶ ὁ Βασίλειος ὁ μέγας ὕστερον; Πάντες οὗτοι ἐπῆρξαν πρότυπα μίμησης διὰ τὴν ἀγνότητα τὴν σταθερότητα καὶ τὸ ἀνόθευτον τῆς φιλίας των.

*Ὡς ἀγκυπῆσωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ἀλλήλους: πρῶτον καὶ ὡς μιμηθῶμεν τὴν φιλίαν ἐκείνων ὕστερον ἐὰν θέλωμεν νὰ ζήσωμεν εὐτυχεῖς καὶ εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν γλυκεῖα ζωὴ ἢ ὁποία τότε μόνον γίνεται γλυκεῖα. Γιὰ τὴν καὶ ἐκεῖνοι χάρις σαυτὴν ἔγιναν ζηλευτοὶ καὶ χάρις σ' ἐκεῖνη ἐβάδισαν γελκστοὶ καὶ χαρούμενοι πρὸς τὴν πρόοδον. Ἐὰν ὁ γλυκὺς καὶ νόστιμος τῆς φιλίας καρπὸς μᾶς εἶναι ἄγνωστος ὡς ἐναζητήσωμεν νὰ εὐρωμεν αὐτὸν θαρραλέως, ἐὰν δὲ γνωστὸς ὡς ποτίσωμεν καὶ ὡς περιποιηθῶμεν τὸ χρυσὸ ἐκεῖνο καὶ λεπτὸ τῆς φιλίας δένδρον μὲ θεαλίαν τὴν πίστιν καὶ τὴν πεποίθησιν ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐργασίας μας ταύτης θὰ εἶναι πάντοτε ποθητὰ καὶ εὐχάριστα.

Πολ. Γ. Γρυφάκης
Τελεῖφοιτος
Ἰερζτ. Σχολῆς Χανίων

ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΩΣ ΠΕΡΙΜΕΝΟΜΕ ΤΗΝ ΑΝΟΙΞΙ

Εἶναι λίγες μέρες ποῦ ἔχομε μπεῖ στὸ Μάρτη, οἱ λίγες μέρες ἀκόμη θὰ μποῦμε καὶ στὴν ἀνοιξι. Μὲ πόση ἀνυπομονησία δὲν τὴν περιμένω, μὲ πόση νοσταλγία δὲν σκεπτόμουν γι' αὐτὴ τὸν χειμῶνα, ὅταν ἐπαγισμένη καθόμουν δίπλα στὸ τζάκι κουνωμένη μὲ χίλια δυὸ πράγματα καὶ προσπαθοῦσα, εἰς μίτην ὁμοῦ, νὰ πιάσω τὸ συντακτικὸ γιὰ νὰ διαβάσω γιὰ τὰ χέρια μου εἶχαν γίνει μάραρο καὶ ἡ χιονίστρας μοῦ ἔτρωγαν τόσο ποῦ πολλές φορές μοῦ ἐρχόταν νὰ τίς... φάξ κ' ἐγὼ.

*Ὡ! μὲ πόση λαχίρα δὲ συλλογιζόμουν τότε τὴν γλυκεῖα ἀνοιξι μὲ τὸν ἥλιο τῆς, μὲ τὰ στολισμένα ἀπὸ ἄνθη δένδρα τῆς, μὲ τὰ καταπράσινα λιβάδια τῆς; τὰ γεμάτα μὲ πολὺχρωμα ἀγριολούλουδα ποῦ φαίνονται ὡς ἕνα ἀπέραντον χρωματιστὸ χαλί. Μὲ τὴν νοσταλγίαν σκεπτόμουν τότε τὴν πανώρια κόρη ποῦ ὕστερα ἀπὸ λίγο θαρρόταν νὰ σκορπίσῃ γύρω τῆς τὴν χαρὰ καὶ τὸ γέλιο, τὰ λουλούδια καὶ τὰ φρούτα, τὸν ἥλιο καὶ τὴν ζέση! Κι' ὕστερα ὦ! ὕστερα ὅταν μιὰ μέρα ποῦ

δὲν ἦταν ἴδια μὲ τίς ἄλλες, ὅταν μιὰ μέρα χαρῶπῃ καὶ ἠλιόλουστη πῆγα νὰ κάμω ἕνα μικρὸ περίπατο γιὰ νὰ λιαστῶ λιγάκι, ὅταν σ' ἕνα στῆσιμο ἐνός δρόμου εἶδα μιὰ μικρὴ ἀμυγδαλίτσα μὲ τὰ πρῶτα μπουμπουκάκια τῆς ἀνοιγμένα ὦ! τότε ἡ χαρὰ μου ἦταν ἀφθαστῆ!

*Ἦρθες λοιπὸν γλυκεῖα μου ἀγάπη; *Ἦρθες λοιπὸν ὕστερα ἀπὸ τόσο καιρὸ ποῦ σὲ περιμένα; *Ἦρθες ἐπὶ τέλους νὰ σκορπίσῃς γύρω μου τὴν χαρὰ καὶ τὸ γέλιο καὶ νὰ μᾶς ἀπαλλάξῃς καὶ μᾶς ἀπὸ τὰ βασανιστήρια τοῦ χειμῶνα, γιὰ τὴν ἀλήθεια ὅσο ὠραῖος κι' ἂν εἶναι ὁ χειμῶνας μολὶς σκέπτομαι τὴν τυραννία μου μὲ τίς φορικτές ἐκπίνες χιονίστρας μολὶς σκέπτομαι ὅτι τὸ πρῶτο πρῶτο μὲ ἐκεῖνο τὸ κρῦ ἀναγκαζόμουν νὰ σηκωθῶ ὅσο κι' ἂν τουρτούριζα γιὰ νὰ πάω σχολεῖο, ὅταν τὰ σκέπτομαι ὅλα κτὶά τότε δὲν μπορῶ παρὰ νὰ πῶ «Στὸ καλὸν χειμῶνα» *Ἀντὶ χειμῶνα, ὁ ἀποχωρισμὸς βέβαια εἶναι σκληρὸς συνήθως, ἀλλὰ ὁ δικός σου ὦ! ὦ! ὁ δικός σου κάθε ἄλλο ἀπὸ σκληρὸς νὰ εἶναι, καλὸν σου ταξίδι λοιπὸν χειμῶνα καὶ φρόντισε ὅς παρακαλῶ νὰ μὴ μᾶς θυμηθῆς πάλι γρήγορα». Κι' ὕστερα ἐνῶ θὰ ξετροβοδιᾷς τὸν χειμῶνα μὲ πόση χαρὰ δὲ θὰ ὑποδέχομαι τὴν ἀνοιξι «Χίλια καλῶς ὄρισες, γλυκεῖα μου ἀνοιξι!»

Δὲν μπόρεσα ἂν κι' ἤξερα πῶς αὐτὸ ποῦ ἔκανα δὲν ἦταν σωστὸ ὅμως τὸ ἔκανα ἔτρεξα πρὸς τὸ δένδρακι κι' ἔκοψα ἕνα ἀπὸ τὰ ρόδινα ἐκεῖνα μικρὰ ἀνθάκια ποῦ εἶναι τὰ πρῶτα ποῦ μᾶς ἀναγγέλλουν τὸν ἐρχομὸ τῆς ἀνοιξῆς. Κι' ὕστερα γιὰ συμπλήρωμα σὲν νάθελες κι' αὐτὸ νὰ μοῦ δείξῃ καὶ νὰ μοῦ εὐεββαίωσῃ ἀκόμη περισσότερο πῶς ἡ ἀνοιξις ἔφθασε, ἕνα μικρὸν χελιδονάκι φτερούγισε ἀπὸ πάνω μου καὶ πῆγε κι' ἔκατος σ' ἕνα κλαρὶ τῆς ἀμυγδαλιᾶς.

*Ἐφυγα ἀπὸ κεῖ γιὰ τὴν εἶχε ἀρχίσει νὰ ψυχραῖνῃ γιὰ τὴν βέβαια ὅσο κι' ἂν ἀνθισάν οἱ μυγδαλιές ὅσο κι' ἂν ἦσαν τὰ χελιδονία ἢ ἀνοιξις ὁμοῦ δὲν ἦρθε.

Ἀπὸ δὲ εἶναι αἱ προάγγελοι τῆς, ὅσο ὁμοῦ κι' ἂν εἶναι μόνο οἱ προάγγελοι τῆς ἔμένα μου ἔφθραν τόσο χαρὰ, ποῦ μοῦ φάνηκε πῶς ἡ ἀνοιξις εἶχε φθάσει.

Σὲ λίγες μέρες τὴν ὥρα ποῦ σχολνοῦσα εἶδα ἕνα παιδάκι ποῦ κρατοῦσε ἕνα μεγάλο κλαρὶ ὁλοῦν θιστο ἀμυγδαλιᾶς. *Ὡ! λίγος τώρα πλειὰ ἡ ἀνοιξις ἤλθε καὶ ὁ χειμῶνας ἔφυγε γιὰ καλὰ! Καὶ πραγματικῶς ὁ ἥλιος τώρα λάμπει περισσότερο καὶ συχνότερα, τὸ κρῦ ἔπαψε νὰ εἶναι ἔτοι τσουχτερό. Σὲ λίγο ὁ χειμῶνας θὰ φύγῃ ἐντελῶς καὶ ἔτσι δὲν θὰ μπορῇ οὔτε γιὰ λίγο νὰ χαλάσῃ τίς ἠλιόλουστες μέρες ποῦ μᾶς

ΑΠΟ ΤΑΣ ΜΑΘΗΤΙΚΑΣ ΣΕΛΙΔΑΣ

Σεβαστέ μοι κ. Γυμνασιάρχα, Σεβαστέ κ. Καθηγητά, Ἀγαπηταί συμμαθητριά.

Δύσκολο πρῶγμα ζητοῦν ἀπὸ ἐμᾶς, οἱ κ. Καθηγηταὶ νὰ κάνωμεν δηλαδὴ διαλέξεις. Ἐγὼ τοῦλάχιστον τὸ θεωρῶ δυσκολώτατον. Δὲν εἶμαι μὲν ἐγὼ μαθητρία πολὺ καλὴ, ἢ ἴσως γιὰ αὐτὸ νὰ ἔχω τὴν γνώμη ποῦ εἶπα παραπάνω Φαίνεται μοι ὁμοῦ ὅτι καὶ οἱ καλύτερές μου πολὺ θὰ δυσκολεύονται εἰς τοῦτο. Πολλὰς γνώσεις δὲν ἔχομεν ἀκόμη *Ὅσοι μάλιστα εἴμεθα καὶ ὀλίγον ντεμπέλες, βάλτου οἱ γιανη *Ἐπειτα καὶ διαστάζομε μπροστά σὲ πολλοὺς νὰ μιλήσωμε. *Ἐχομε κάποιον φόβο γιὰ τὴν ἐπίκρισιν. Ἐγὼ εἰς τὸ κεφάλαιο αὐτὸ νὰ σᾶς πῶ δὲν πολυφοβοῦμαι ἔχω κάποιον θάρρος καὶ τόλμη. Μακάρι ὁμοῦ νὰ μὴν τὰ εἶχα. Διότι παρεξηγοῦνται πολλὰς φορές καὶ γίνονται ἀφορμαὶ κατακρίσεις τὴν ὁποῖαν μὲ τὴν μαθητικὴν μου ἀφέλεια θεωρῶ ἄδικον.

Αὐτὰ γιὰ εἰσαγωγή ὡς μᾶς λέν οἱ κ. Καθηγηταί. Τώρα δὲ θὰ θέλετε καὶ τὸ θέμα τῆς διαλέξεως. Ἐσκάλισσα καλὰ τὸ μυαλοῦδάκι μου γιὰ νὰ τὸ βρῶ μὰ ἦτο στεῖρο. Ἐσκέφθηκα ἔπειτα περισσότερο καὶ εὐρήκα ὅτι πλειὰ εὐκολο θὰ μοῦ εἶναι νὰ σᾶς εἶπω μερικά περὶ τῆς παιδείας παίρνοντας ὀλίγα ἀπὸ τὰ πολλὰ ποῦ μᾶς λέγαν οἱ διδάσκαλοι καὶ καθηγηταὶ καὶ στὴν διδασκαλία καὶ στὴν ἐφορτὴς βέβαια δὲ θὰ τὰ πλέξω καλὰ. Ἀλλ' ἔχω τὴν ἐλπίδα ὅτι καὶ σεῖς οἱ ἀκροαταὶ μου, θὰ μὲ κρίνετε μὲ ἐπιείκειαν ἀφ' οὔ ἐν γένει ἢ διάλεξι γιὰ μᾶς εἶναι δύσκολο.

Μοῦ τυχε μιά φορά ἕνα βιβλιαράκι καὶ εἶχε μέσα

χαρίζε ἡ ἀνοιξις χωρίς ὕστε μιά φορά νὰ μὴ κούνη τὸν ἥλιο, χωρίς νὰ μᾶς ἐπαγισθῇ πάλι.

*Ἀρριέττα Δ. Ζυγομαλά
Μαθητρία Δ' τάξεως Γυμ. Θηλ.
Χανίων

πολλές γνώμες τῶν ἀρχαίων καὶ μεταξύ αὐτῶν καὶ γιὰ τὴν παιδεία κάμποσες. Ἀπὸ ὅλες μου ἄρесе μιὰ τοῦ Πλουτάρχου ὅπου χαρακτηρίζει τὴν παιδείαν ὡς πρᾶγμα ἀθάνατον καὶ θεῖον. Μοῦκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν καὶ τὴν ἀντέγραψα μέσα στὴν τελευταία ἀγραφή σελίδα ἐνός μου βιβλίου. Ἀκούσατέ τὴν σᾶς παρακαλῶ.

Εὐγένεια καλὸν μὲν, ἀλλὰ προγόνων ἀγαθῶν. Πλούτος δὲν τίμιον μὲν, ἀλλὰ τύχης κτήμα. Δόξα γε μὴν σεμνὸν ἀλλ' ἀβέβαιον. Κάλλος δὲ περιμάλητον μὲν, ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον. Ὑγεία δὲ τίμιον μὲν ἀλλ' εὐμετάστατον. Ἰσχὺς δὲ ζηλωτόν μὲν, ἀλλὰ νόσφ' εὐάλωτον καὶ γήρα. Παιδεία δὲ τῶν ἐν ἡμῖν μόνον ἀθάνατον καὶ θεῖον».

Νομίζει κανεὶς ὅτι δταν τῶν γραφῶν αὐτῶν ὁ Πλούταρχος θὰ ἄκουε τὰ Χριστιανικὰ τροπάρια καμμιᾶς κηδείας. Πάντα ματαιότης τὰ ἀνθρώπων. Γιὰ κάθενα δηλαδὴ πρᾶγμα ἀπὸ κείνα ποῦ θεωροῦμαι πολὺ τιμα εὐρισκε καὶ τὴν ἀδυναμία του. Γιὰ νᾶσαι εὐγενὴς χρειάζετο καταγωγή. Πλούσιος θὰ γείνης, ἀν εἶσαι τυχερὸς. Τὸ ζήτημα δὲ βαστᾶ πολὺν καιρὸν. Ὅσον γιὰ τὴν εὐμορφία, αὐτὸ δὲ ποῦ ἐκτιμᾷ πάρα πολὺ ἡ γυναίκα, διαρκεῖ ἀπὸ τὰ σῦκα ὡς τὰ σταφύλια. Ἡ ὑγεία μ' ἔνα χορὸ στοῦ κ. Μαστορίδη γίνεται πλευριτίτις καὶ ὕστερα τρία πούλακια κάθονται. Γιὰ γροθιὲς δὲν πολυσκοιζόμεθα ἐμεῖς ἀλλὰ καὶ αὐτὲς ἀτονοῦν μὲ μιὰ ἀρρώστεια καὶ τὰ γηρατειὰ μὲ τσίζαροῦκλες στὸ πρόσωπο καὶ τᾶλλα κακὰ ποῦχουν. Βλέπετε ὅμως οὕτω τελειώνει, μὲ τὸ ἐγκώμιον τῆς Παιδείας. Δὲν ἀποθαίνει, λέγει, καὶ ἐρχεται καὶ κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὸ θεοῦ.

Κι' αὐτὰ μονάχα νὰ σᾶς ἔλεγα θὰ ἦταν ἀρκετὰ ὡς διάλεξι. Ἐξήγησα μιὰ ὁμορφὴ γνώμη τοῦ σοφοῦ Πλουτάρχου. Ἀλλὰ τὸ θέμα ζητᾶ καὶ ἄλλα. Αἴ! λοιπὸν τὴν γνώμην αὐτοῦ τοῦ Ἑλλη-

νος σοφοῦ—Τὸ ἤξεύρετε βέβαια ὅτι ὁ Πλούταρχος ἦτο ἀπὸ τὴν Χαϊρώνειαν τῆς Βοιωτίας. Τὸ μάθαμε καὶ στὴν τετάρτην τάξι.—τὴν ἔχει κάμει ὅλος ὁ κόσμος φυλαχτὸ. Φροντίζει μὲν καὶ γιὰ τὸν πλούτον καὶ γιὰ τὴν εὐμορφία καὶ γιὰ τὴν ὑγεία. Ἀλλὰ ὅλη του τὴν δραστηριότητα, ὅλους τοὺς κόπους καὶ ἀγῶνας τοῦ συγκεντρώνει εἰς τὴν Παιδείαν, διότι εἶναι πρᾶγμα ἀθάνατον. Σχολεῖα, μικρὰ καὶ μεγάλα Πανεπιστήμια Ἀκαδημίαι λογίων τῶν λογίων σχολῆς κάνει καὶ μαγεύει τὴν νεολαίαν καὶ τῶν δύο φίλων καὶ τὴ μορφώνει τῆς δίδει ἀθάνατα ὄπλα, ποῦ οὔτε σποῦν οὔτε σκουριάζουν. Μ' αὐτὰ ἀφ' οὗ τὴν ὀπλίση τὴν ἀφήνει ν' ἀγωνισθῆ. Ἄν εἶναι εὐπορος, ἔχει τὴν παιδεία γιὰ στολίδι ἂν εἶναι πτωχὸς, εἶναι ἡ παιδεία καταφύγιον.

Ὅσοι δὲ ἀνθρώποι ἔχουν καὶ πνεῦμα μεγαλοφυΐας μὲ τὴν παιδείαν γίνονται οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐθνῶν τὰ διοικοῦν τὰ ὀδηγοῦν στὴν εὐτυχία σιὸν πλούτον. Χωρὶς παιδείαν μεγάλοι δὲν γίνονται σιὸν κόσμον. Ρίξτε μιὰ ματιά στὴν ἱστορία σας καὶ θὰ πεισθῆτε ὅσα ἔθνη ἐκαλλιέργησαν τὰ γράμματα ἐμεγαλοῦρησαν. Ἐνῶ τοῦναντίον ὅσα ἐπεριφρόνησαν τὴν παιδείαν διεγράφησαν ἀπὸ τὸ χάρτι τοῦ κόσμου.

Καὶ σήμερον ἡ μεγάλη προδοσις, αἱ ἐφευρέσεις, αἱ τελειοποιήσεις καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἐπιστημῶν μὲ τὴν παιδείαν γίνονται.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ἡ ΕΞΕΛΞΙΣ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΒΙΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΟΥ 1ΟΥ ΑΙΩΝΟΣ Π.Χ.

Ἐὰν θελήσῃ κανεὶς νὰ παρακολουθῆσῃ ἐκ τῆς ἱστορίας τὸν ἰδιωτικὸν βίον ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα, θὰ εἶδῃ ὅτι ἡ ἐξέλιξις αὐτοῦ μέχρι σήμερον εἶναι τόσο μεγάλη ὥστε νὰ μὴν κατορθώσῃ νὰ εὐρηγῇ παρά ἐλάχιστα σημεῖα τῆς μιᾶς τὰ ὅποια νὰ ὁμοιάζουσιν πρὸς τὴν ἄλλην. Ἀλλὰ ὅσον μὲ γάλη καὶ ἂν εἶναι ἡ ἐξέλιξις

αὐτῆ, δὲν μᾶς κάμνει σχεδὸν καμμιᾶν, ἐντύπωσιν, διότι τόσοι αἰῶνες παρήλθον ἀπὸ τότε καὶ ἡ μεταβολὴ ἐγένετο τόσο σιγά, τόσο ἀρχαῖα καὶ μὲ τόσο μὲν μικρὰν διαφορὰν ἀπὸ ἐτοῦ εἰς ἔτος καὶ ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, ὥστε μπορεῖ κανεὶς νὰ εἴπῃ διὰ εὐρίσκει πολλή φυσικὴν τὴν ἐξέλιξιν αὐτῆν. Διότι δὲν ἐγένετο αὐτὴ ἀποτόμως, ἀλλὰ κρησολοούθησε τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος.

Ὁ ἀνθρώπος εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ βίου του ἐπὶ τῆς γῆς εὐρίσκει ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας εἰς ἀγρίαν κατάστασιν. Ἐξῆ ἐντὸς τῶν δασῶν εἰς τὰς κοιλότησας τῶν δένδρων ἢ ἐντὸς σπηλαίων. Ἐτρέφετο μὲ γόρτα, μὲ καρπούς καὶ μὲ σάρκας τῶν ζῴων τὰ ὅποια ἐφόρευε. Συνήθως ἦτο γυμνός, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἐτυλίσσοντο μὲ τὰ δέρμματα τῶν ζῴων. Ὡς ἐργαλεῖα τέλος, καὶ ὡς ὄπλα μετεχειρίζοντο ξύλα καὶ λίθους. Παρήλθον δὲ δεκάδες αἰῶνων, ὥς ὅτου ὁ ἀνθρώπος γνωρίσει τὰ μέταλλα.

Τότε ἤρχισε νὰ κατασκευάζῃ ὄπλα καὶ ἐργαλεῖα καὶ κατὰ πρόωτον μὲν ἐκ γαλκοῦ, κατόπιν δὲ καὶ ἐκ σιδήρου. Ἔτσι λοιπὸν σιγά—σιγά ἐπερνοῦσαν οἱ χρόνοι, καὶ μὰζι τὴν πρέσυρον καὶ τὰ ἦθη τῶν ἀνθρώπων. Καὶ τότε ἂν ἐξετάσωμεν τὸν ἰδιωτικὸν βίον τῶν προϊστορικῶν Ἑλλήνων:

Ὁ οἰκτικὸς βίος αὐτῶν, ἦτο πολὺ ἀπλοῦς. Αἱ οἰκίαι καὶ τὰ ἐπιπλα ἦσαν ἐπίσης πολὺ ἀπλά. Αἱ ἐνδυμασίαι τῶν ἀνδρῶν ἦτο τεμαχίων ὑφάσματα φθάνον μέχρι τοῦ ἡμίσεως τῶν μηρῶν δεμένον εἰς τὴν μέσην. (Οἱ Κρήτες μόνον, κατὰ τὰς ἐορτὰς ἐφόρουν μακρὸν ἐνδύμα στραγγυλοῦμενον, ὡς σημερινὴ δράκα). Αἱ δὲ γυναῖκες ἐφόρουν περικόρμιον, μακρὰ ἐσθῆτα καὶ ἐπενδύτην. Αἱ γυναικες ἦσαν πολὺ περιορισμέναι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Αἱ μεγαλύτεραι διασκεδάσεις αὐτῶν ἦσαν τὰ συμπόσια. Κατὰ τούτους ἀρχαιστάτους χρόνους οἱ ἀνθρώποι ἐθιπτον τοὺς νεκρούς των, ἐντὸς ἀπλῶν λάκκων, τῶν ὁποίων τὰς πλευρὰς ἐνέδυσον γύρω μὲ τεύχευς ἢ μὲ πλάσας. Ἀργότερα κατασκευάζον τάφους κτιστούς μὲ λίθους ἢ οὐλοτούς ἢ λαξευτούς εἰς τοὺς βράχους. Οἱ τάφοι ἦσαν κυκλικοὶ ἢ τετράγωνοι, καὶ ἦσαν οἰκογενειακοί. Τοιαῦτοι τάφοι εὐρήθησαν στὰς Μυκήνας.

Ἐπέβασαν ἀπὸ τότε πολλοὶ αἰῶνες ὥς ὅτου οἱ ἄνωγεις οἱ ὅποιοι εἶχον ἔλθει ἀπὸ Β. τῆς Ἑλλάδος, καὶ κατέκτησαν τὴν Λακωνικὴν δὲν πέβασαν ὅμως καὶ πολλὰ ἔτη καὶ μιὰ πόλιν τῆς Λακωνικῆς ἢ «πάρτη» ἀνεδειχθῆ πολὺ καὶ ἐγένε ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς. Καὶ ἔτσι ὀλόκηρον ἱεῖμα τῆς ἱστορίας μας γράφει δι' αὐτῆν.

Ὁ ἰδιωτικὸς βίος κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἔχει ἀρκετὰ ἀλλάξει ἢ μᾶλλον προοδεύσει.

Ἡ ἐνδυμασία ὅμως παραμένει ἡ αὐτὴ μὲ τὴν τῆς προηγούμενης περιόδου.

Ἡ ταφή τῶν νεκρῶν θεωρεῖται ὑποχρέωσις, καὶ εἰς τὸν ἐχθρὸν καὶ εἰς τὸν ξένον.

Τὴν περισσοτέραν ὄμω: ἐξέλιξις κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν λαμβάνει, ἡ ἀγωγή τῶν παιδῶν τῶν Σπαρτιατῶν. Καὶ αὕτη συμφώνως μὲ τὸν πολεμικὸν χαρακτήρα τῆς Σπάρτης, Μόνον οἱ Σπαρτιατὰι ἀνέτρεφον τὰ τέκνα των δημοσίως. Παρελάμβανε δηλαδὴ ἡ κοινωρία τὰ ὑγιεῖ παιδιὰ, ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους καὶ τὰ ἀνέτρεφε καθὼς ἤθελε ἐκείνη. Ὅλη ἡ ἀνατροφή τῶν παιδῶν τότε ἐνα καὶ μόνον σκοπὸν εἶχε: νὰ κάμῃ τὰ σώματά των ἰσχυρὰ. Διὰ τοῦτο ἐγυμνάζοντο οἱ παῖδες εἰς τὸ τρέξιμον, τὸ πῆδημα, τὴν πάλην κλπ. Ἡ πνευματικὴ ἔμωσις μόνον αὐτῶν, ἦτο πολὺ περιορισμένη. Ἐδιδάσκοντο μόνον γραφὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὰ ποιήματα τοῦ Ὀμήρου καὶ τῶν ἄλλων μεγάλων ποιητῶν.

Καὶ αὐτὰ αἱ κόραι τῶν Σπαρτιατῶν, ἀνατρέφοντο δημοσίως καὶ ἐγυμνάζοντο εἰς τὸ πῆδημα, τὸ ἀκόντιον, καὶ τὸν δίσκον. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κατόρθωνον νὰ γίνονται ρωμαλέαι καὶ ἰσχυραὶ, πραγματικῶς γυναῖκες πολεμιστῶν, αἱ ὁποῖαι ἐθεώρουν καθήκον των νὰ παρορροῦν τοὺς ἀνδρας των εἰς τὸν πόλεμον.

Ἔτσι ἐπερνοῦσαν οἱ χρόνοι σιγά σιγά καὶ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν διεδέχθη μιὰ ἄλλη, ἡ ὁποῖα ὀμῶς δὲν παρουσιάζει σχεδὸν οὐδεμίαν μεταβολή. Κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτῆν, εἶναι μιὰ ἀρκετὰ μεγάλη περίοδος μέχρι τοῦ πειπτοῦ αἰῶνος π.χ.

Τὸ μόνον ποῦ ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν, εἶναι τὸ ὅτι οἱ νεκροὶ καίονται, καὶ ὅτι ἡ ἀνατροφή τῶν παιδῶν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις, πλὴν τῆς Σπάρτης, ἀφήνεται εἰς τὴν φροντίδα τῶν γονέων, καὶ σκοπὸν εἶχε τὴν ἀρμονικὴν μόρφωσιν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος.

Κατόπιν τῆς ἐποχῆς αὐτῆς ἔχομεν τοὺς Περσικοὺς πολέμους. Κατόπιν τούτων ἔχομεν τὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους ἢ ὁποῖα ἔμνε καὶ ἴθα μὲν ὀνομασθῆ εἰς τὴν ἱστορίαν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν λοιπὸν αὐτὴν τοῦ Περικλέους, ἦτοι χρυσοῦς αἰὼν, ἡ πόλις τῶν Ἀθηναίων, ἐβήσας εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς, ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν μόρφωσιν τοῦ λαοῦ, διὰ τῆς διακοσμήσεως τῆς πόλεως τῶν Ἀθηναίων.

Εἰς τὸν ἰδιωτικὸν βίον ὅμως δὲν παρουσιάζεται καὶ πολὺ ἐξέλιξις. Ὁ οἰκτικὸς βίος κα-

μικράν τινα θέσιν, εἰς τὸ Γερμανικὸν ἀπονομῆς διπλωμάτων εὐρεσιτεχνίας τὸ 1902 καὶ μέχρι τοῦ 1909 ἐξηκολούθησε διατελών ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἐκείνῃ ὡς ἐμπειρογνώμων. Τὸ ἔτος ἐκεῖνο, κατὰ συνέπειαν τῆς ἐπιστημονικῆς του ἀναγνωρίσεως καὶ τῆς μεγάλης φήμης του μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῆς πρώτης ἀνακοινώσεως του, θεωρήθη ἕκτακτος καθηγητῆς τῆς θεωρητικῆς Φυσικῆς εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ζυρίχης. Μετὰ διετίαν ἐκλήθη ὡς τακτικὸς καθηγητῆς τῆς Φυσικῆς εἰς τὸ Γερμανικὸν πανεπιστήμιον τῆς Πράγης, ὅπου ὁμοίως διετίει ἐν μόνον ἔτος, ἐπανελθὼν τὸ 1912 εἰς Ζυρίχην ὡς τακτικὸς καθηγητῆς τῆς ἐκεῖ πολυτεχνικῆς σχολῆς.

Νέαι ἀνακοινώσεις του ἐν τῷ μεταξὺ διεκρινίζουσαι, συμπληροῦσαι καὶ γενικεύουσαι τὴν θεωρίαν του ἐπέφερον τὴν διεθνή ἀναγνώρισιν τῆς μεγάλης ἐπιστημονικῆς ἀξίας του ἐπὶ τοιοῦτον ὥστε εὐθέως τὸ ἐπόμενον ἔτος 1913 μετακληθεὶς εἰς τὴν πατρίδα του Γερμανίαν θεωρήθη διευθυντῆς τοῦ Ἰνστιτούτου τῶν Φυσικῶν ἐπιστημῶν ἐν Βερολίῳ καὶ ἐπίτιμος καθηγητῆς τοῦ ἐκεῖ πανεπιστημίου, ἐξελέγη δὲ μέλος τῆς Ἡρωοσοικῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν. Συνάμα δὲ διὰ τὴν ἐπιδοθεῖσα ἀπερίσπαστος καὶ εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς ἐρεῦνας του καὶ μελέτας, τοῦ ἐνεργήθη ἐπαρκῆς πρὸς πενήτην συντήρησιν τῆς εὐκονομίας του μεσοδοσίᾳ ὑπὸ τοῦ Γερμανικοῦ κράτους. Ἐκτοτε δὲ καταγίνεται εἰς ἐπεξεργασίαν τῆς κεφαλαίου θεωρίας του καὶ εἰς ἐπέκτασιν τῆς ἐπαληθεύσεως αὐτῆς.

Εἰς τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του, ποῦ συνήθως εἰνε ὀλίγα καταγίνεται εἰς τὴν μουσικὴν, εἶνε δὲ πολὺ καλὸς θεολογός. Εἰς τὸν οἰκονομικὸν καὶ εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον του εἶνε ἀπλοῦς καὶ ἀμελής, εἰς δὲ τὰς συνδιαλέξεις του εὐχάριστος καὶ ὀχι σπανίως εὐθυμολόγος. Ἐχει τὴν συνεπίαν τοῦ ἀστυχοῦ ὁμοίως διόλου νὰ εἶνε ἀστὸς. Διό-

τι καίτοι ἀνεγνωρίζωπατρίδα του τὴν Γερμανίαν εἶνε διεθνοφίλος ἀδίστακτος εἰρηνοφίλος καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Γερμανικῆς Ἐνώσεως ἐπὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Προσκληθεὶς ἐπισκέφθη τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὰς Ἡνωμένους Πολιτεῖς τὸ 1921 τοῦ κενεμήθη τὸ Βραβεῖον Νόμπελ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀξίας. Ἀλληλοδιζήτως δὲ ἔχει ἀναγορευθῆ μέλος ἐπίτιμον τῶν ὀνομαστοτέρων Ἀκαδημιῶν καὶ ἐπιστημονικῶν σωμμάτων τοῦ κόσμου καὶ διδάκτωρ ἐπίτιμος πλείστον πανεπιστημίων.

Αἱ πολλαὶ τιμαὶ καὶ ἀναγνωρίσεις τῆς ἀξίας του δὲν ἠλάττωσεν τὴν φυσικὴν καὶ ἀνεπιτήδευτον ματριοφροσύνην του καὶ εἶνε χαρακτηριστικὸν ἐκεῖνο ποῦ κάποτε εἰς ἐπίσημον στιγμὴν εἶπεν: «Ἡ θεωρία μου ἦτο κρὸς ὄριμος τῆς ὄλης ἐπιστήμης κάποιος πλησιέστερος εἰς τὰ πράγματα, εἴτε ἐγὼ ποῦ ἔτυχε εἴτε ἕνας ἄλλος ἦτο πλέον ἢ ὠρα νὰ εὐρεθῆ διὰ τὸν δρέψῃ». Καὶ ὁμοίως ἡ ἀλήθεια εἶε ὅτι αὐτὸς ὁ κάποιος ἔπρεπε νὰ εἶνε μετὰ ἐξαιρετικῆς μεγαλοφυΐας ἕνας ἀπὸ τοὺς Μεγάλους Ἡρωορισμένους.

ΚΙΚΗ Ν. ΞΗΡΟΓΙΑΚΗ
Γυμνάσιον Θηλέων Χανίων

ΒΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΙ
ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ

Εὐρηκα εὐρηκα, ἀνεφώνησε ὁ Ἀρχιμήδης ὅτε ἐπενόησε τὴν λύσιν τοῦ περιφύμου προβλήματος του διὰ τὴν καθαρότητα ἢ μὴ τοῦ Χρυσοῦ στεφάνου τοῦ Ἱέρωνος. Ἀλλὰ ποῦ τέλος πάντων ὑπῆρχε ὁ Ἀρχιμήδης ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ὀποίου στηρίζονται αἱ ἀποδείξεις τῶσων θεωρημάτων τῆς Φυσικῆς; καὶ τοῦ ὀποίου αἱ φράσεις εἶνε παροιμιώδεις.

Ὁ Ἀρχιμήδης ὁ περίφημος αὐτός μαθηματικὸς καὶ μηχανικός τῆς ἀρχαιότητος, κατὰ τὴν ὀποίαν μάλιστα εἶχεν ἀκμάσει τόσοσ ἢ Γεωμετρία καὶ τὰ Μαθηματικά, ἤμασε κατὰ τὸ 287—212 π.χ. εἰς Συρακούσας Καταγόμενος ἀπὸ ἐπιφανιστάτην καὶ πλουσιωτάτην οἰκογένειαν ἔτυχε ἐπιμελεθῆμενος ἀνατροφῆς. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ Φειδίας ἀστρονόμος

ὦν ἐφρόντισε ὅπως ὁ υἱὸς του ἀναπτυχθῆ πάρα πολὺ πνευματικῶς καὶ οὕτως δοξάσει τὴν οἰκογένειάν του καὶ τὴν πατρίδα του προσθέσει δὲ ἀκόμη ἕνα λαμπρὸ ὄνομα εἰς τὴν παγκόσμιον Ἱστορίαν.

Ἀφοῦ ἐσπούδασε εἰς τὴν Ἀλεξάνδρεια πλησίον τοῦ ἐπίσης περιφύμου μαθηματικοῦ Κόνωνος ἐπέστρεψε εἰς τὴν πατρίδα του ἄν καὶ τοῦ ἀπεδόθησαν πλείστα τιμαὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν δίδων αὐτῷ ἕνα δειγμὰ τῆς μεγάλης του Φιλοπατρίας.

Ὁ Ἀρχιμήδης ἐπεδόθη εἰς τὴν συγγρηφὴν μονογραφίαν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον εἰς τὰς ὀποίας περιεῖχοντο κυρίως θέματα εὐρεθίνα καὶ ἐρευνηθέντα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἴδιου.

Ἐκαμε δὲ διαφόρους ἀποκαλύψεις εἰς τὴν Ἀλγεδρα τὴν Γεωμετρία τὴν Στερεομετρίαν Μηχανικὴν καὶ Ἀριθμητικὴν ὀπως π.χ. ἡ μερίφημος ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους εἰς τὴν ὕδροστατικὴν ἢ ἀρχιμήδειος ἔλιξ κτλ. τὴν μεγαλυτέραν ὁμοίως ἐφευρετικότητά του ἀνέπτυξε κατὰ τὴν Ζετῆ πολιορκίαν τῶν Συρακούσων ὑπὸ τοῦ Ρωμαίου Στρατηγοῦ Μαρκέλλου.

Ἀναφέρει ὁ κατὰ τὸ Β' μ.χ. αἰῶνα ζήσας Σκιμοσατεὺς Λουκίας ὅτι κατὰ τὴν πολιορκίαν ταῦτην ὁ Ἀρχιμήδης συγκεντρώων τὰς ἡλιακάς ἀκτίνας διὰ κοίλων κατόπτρων ἐπυρπόλη τὰ Ρωμαῖκά πλοῖα. Αὐτὸ ὁμοίως ἱστορικῶς δὲν εἶνε ἀποδεδειγμένον καίτοι φυσικῶς δυνατόν μετὰ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ Μπουρήν.

Ἔργα τοῦ ἐπιφανιστάτου αὐτοῦ μηχανικοῦ καὶ μαθηματικοῦ τῆς ἀρχαιότητος διεσώθησαν ὀχι ὁμοίως ὀχι εἰς καθαρὴν Ἑλληνικὴν ὀπως «Περὶ ἐπιπέδων ἱσπραπιῶν» ἢ κέντρικα ὀχι ἐπιπέδων» «Ὁ Τετραγωνισμὸς τῆς παραβολῆς» «Περὶ σφαιρῶν καὶ κυλίνδρου» «Κύκλου μέτρησις» «Περὶ ἐλλίπων» «Περὶ κωνοειδῶν καὶ σφαιροειδῶν» «Ψαμμίτη» ὀστις ἀφιερῶθη εἰς τὸν Γέλωτα «Ὁρθογωνίου κῶνου τομὴ καὶ ἄλλα διότι ἐκτός τῶν διασωθέντων ἔργων τοῦ Ἀρχιμήδους εἶνε καὶ ἄλλα τὰ ὀποία ὁμοίως ὀχι εἶνε δὲν ἐσώθησαν ὀχι φθοροφόρος χρόνος.

τὴν μέθοδον τῶν ἀπειροστῶν ποσοτήτων ἢ τῶν ὀρίων τὴν μετεχειρίσθη πρῶτος ὁ Εὐδόξος ἀλλὰ τὴν ἐτελειοποίησε ὁ μέγας Ἀρχιμήδης κατορθώσας νὰ εὐρηθῆ ἕνα ἀπλοῦστατον πρακτικὸν τρόπον πρὸς μεγαλυτέραν εὐκρίαν νῆς ἐκτελέσεως τῶν διαφόρων ὕπολογισμῶν. Αὕτη ἡ μέθοδος κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα ὀνομάζετο μέθοδος τῆς «ἐξακλήσεως». Δι' αὐτῆς τῆς μεθόδου κατώθωσ ὁ Ἀρχιμήδης νὰ ἐξετάσῃ καὶ λύσῃ πολλὰ προβλήματα ὀπως

π.χ. τὴν εὐρεσιν τοῦ ἐμβαδοῦ παραβολικοῦ χωρίου. Κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν ὁ Ἀρχιμήδης καὶ ὁ ἐπίσης ἐπιφανὴς Ζήνων ἀντιδιαστήλλοντο καθ' ὅτι ὁ Ἀρχιμήδης ἐδείκνυε περιορισμὸν τινὰ διὰ τὴν χρῆσιν τοῦ ἀπείρου προερχόμενον ἐκ τῆς διχοτομίας. Ὁ Ἀρχιμήδης ἔκαμε πολλὰς ἀποδείξεις καὶ ἔγραψε καὶ βιβλία ἀποδεικνύων τὴν γῶμην του. Λυστυχῶς ὁμοίως αὐτὰ δὲν ἐμελετήθησαν ἀρκούντως καὶ δι' αὐτὸ ἐπὶ πολὺ οἱ διάδοχοι τοῦ Ἀρχιμήδους δὲν ἠδύναντο νὰ σχίσουν τὸν πέπλον τῆς παραδόσεως. Πολὺ δὲ βραδύτερον συνεπληρώθη τὸ μεγαλοφυὲς καὶ θαυμαστὸν ἔργον τοῦ Ἀρχιμήδους διὰ τοῦ Ἀπειροστικοῦ λογισμοῦ.

Τὰ ἔργα τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς τὰ χαρακτηριστίζουσι ἢ πρῶτον τοῦτο καὶ ἐκθεταὶ σκέψις ὁ δὲ Leibnitz εἶπε περὶ αὐτοῦ ὅτι ὁ «ἐννοῶν τὸν Ἀρχιμήδην θαυμάζει ὀλιγώτερον τὰς ἐφευρέσεις τῶν νεωτέρων καὶ μεγαλυτέρων σοφῶν».

Ὁ Ἀρχιμήδης ἔγραψε εἰς γλῶσσαν ὀχι σαφὴν καὶ ἐνίστα τὰ συγγράμματα τοῦ παρουσιάζουσαν χάσματα καθ' ὅσον αὐτὸς δὲν ἔγραψε πρὸς διδασκῆν τῶν μαθητῶν ὀπως ὁ Εὐκλείδης ἀλλὰ τὰ ἔγραψε διὰ τοὺς σοφοὺς ὀτις εὐκόλως ἠδύναντο νὰ παρακολουθήσουν αὐτὸν.

Ὁ θάνατος τοῦ Ἀρχιμήδους ἦτο τραγικὸς Ἐφρονεῖτο ἀπὸ ἕνα Ρωμαῖον στρατιώτην ὀστε αἰ Συρακούσας ἐκυριεύθησαν ἀναφθονοῦν τὸ περίφημον «μὴ μοῦ τοῦς κύκλους τάραιτε».

Ἡ Ἑλλὰς δικαίως δύναται νὰ καυχῆται καθ' ὅτι καμμιὰ Ἑλληνικὴ χώρα δὲν ἐγέννησε τοιοῦτος καὶ τόσας μεγαλοφυΐας.

Ἐλένη Μεγαλοφύτου
Τάξις Β' Γυμνασίου Θηλέων

Ἡ ΦΥΣΙΚΗ ΑΡΧΗ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

Ἡ φυσικὴ ἀγπὴ ἔχει σκοπὸν κατὰ μὲν τὴν παιδικὴν ἠλικίαν τὴν ἀρμονικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἐρειστικοῦ συστήματος τοῦ σώματος, ἐπιδιώκουσα καὶ τὴν ἐπανόρθωσιν του ὀταν τοῦτο παρεμορφώθη, κατὰ δὲ τὴν ἐφηβικὴν καὶ ἀνδρικήν νὰ βελτιώνη τὴν λειτουργίαν τῶν ὀργάνων τῆς ζωῆς ν' αὐξάνη τὴν ἰσχὺν τῆς καρδίας καὶ τῶν αἰμοφόρων ἀγγείων, καθὼς καὶ τὴν μυϊκὴν γῶμην. Τὴν μεγίστην ταύτην ἀξίαν τῆς φυσικῆς ἀγωγῆς ἀντελήφθη τὸ

κράτος και προσπαθεί να προοθήσει την Γυμναστικήν και τὸν ἀθλητισμὸν.

Παρ' ὅλας ὁμως τὰς φροντίδας (δυστυχῶς φροντίδας μονομερεῖς και μὴ ἐνισχυομένης καταλλήλως) τὰς ὁποίας κατὰ περιόδους θερμοὶ θιασῶται ταύτης κατέβαλον δὲν ἠδυνήθημεν ἀκόμη νὰ καταλήξωμεν εἰς ἱκανοποιητικὸν τί ἀποτελεσμα.

Ἐκτὸς τῆς σχετικῆς κινήσεως εἰς τὰ σχολεῖα, τὸ κράτος καταβάλλει προσπάθειαν πρὸς ἴδρυσιν συλλόγων και Γυμναστικῶν ὀργανώσεων μὲ πυρῆνα τοὺς Γυμναστὰς.

Καὶ πράγματι εἰς τὰ σχολεῖα και ἰδίως τῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως συντελεῖται κάποια ἐργασία. Ἐκτὸς τῶν Σουηδικῶν ἀσκήσεων τῶν γινομένων καθ' ὄρισμένου κανόνος και τρόπους διδάσκονται και παιδιαί, ρίψις ἀκοντίου βόλεϋ, και γίνονται ἐκδρομαί και ἐκγύμνασις εἰς τὸν δρόμον. Προσέτι εἰς πολλὰ σχολεῖα ἔχουν ἰδρυθῆ σύλλογοι ἀσχολούμενοι εἰς διάφορα ἀγωνίσματα, και συναγωνιζόμενοι πρὸς ἄλλους τοιούτους. Δυστυχῶς ὁμως οὔτε τὰ σχολεῖα ἔχουν κατάλληλον χῶρον, οὔτε και τὰ ὄργανα εἶνε ἀρκετὰ, ὅποτε ἡ συντελούμενη ἐργασία ἀσφαλῶς θὰ ἦτο ὑπολογίσιμος.

Μία τῶν ὀργανώσεων αἰτινες συνεπήχθησαν εἶναι «ὁ σύλλογος τῆς φυσικῆς ἀγωγῆς». Ἐπίσης πρὸ τεσσάρων περίπου ἐτῶν ἰδρύθη ἐν Ἀθήναις σωματεῖον ὑπὸ τὴν Ἐπωνυμίαν «Ἑλληνικὴ Γυμναστικὴ Ἐταιρεία» ἐδρεῦον ἐν Ἀθήναις και ἀποτελοῦν τὸ Ἑλληνικὸν Τμήμα τῆς Διεθνούς ὁμοσπονδίας τῆς παιδαγωγούσης Γυμναστικῆς τῆς μονίμου διεθνούς ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἀναβίωσιν τοῦ γυμνασίου τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων καθὼς και τῆς Παγκοσμίας παιδαγωγικῆς ἐνώσεως. Ἡ ἰδρυθεῖσα αὕτη ἐταιρεία σκοπὸν ἔχει σὺν τοῖς ἄλλοις

και νὰ ἐνισχύσῃ τὴν θεωρητικὴν και πρακτικὴν σπουδὴν τῶν σωματικῶν ἀσκήσεων, συντελοῦσα οὔτω και εἰς τὴν ἐπὶ ἐπιστιμονικῶν βάσεων ἐδραῖωσιν τῆς Ἐθνικῆς σωματικῆς ἀγωγῆς, και εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας τάξεις και εἰς τὸν λαὸν, διὰ γυμναστικῶν ἐπιδείξεων, μαθημάτων και διαλέξεων κινηματογραφικῶν παραστάσεων καθὼς και δι' ἐιδικοῦ περιοδικοῦ. Ἐπίσης σκοπὸν ἔχει ν' ἀναλάβῃ τὴν πραγματοποιήσιν τῶν ἀποφάσεων τοῦ διεθνούς συνεδρίου φυσικῆς ἀγωγῆς τῆς Λωζάνης τοῦ 1926 ἰδρῦσασα ἐν Ἀθήναις τὸ πρῶτον βλαϊκὸν Γυμναστήριον, κατὰ τὸ πρότυπον τοῦ γυμνασίου τῶν ἀρχαίων, ἀν δὲ τὰ μέσα τῆς τὸ ἐπιτρέψουν και εἰς ἄλλας πόλεις τῆς Ἑλλάδος.

Καίτοι ὁμως τὸ κράτος ἔχει παραχωρήσει προνόμοιαι εἰς τοὺς ἐγγεγραμμένους εἰς συλλόγους και εἰς χρονικὸν διάστημα δύο τοῦλάχιστον ἐτῶν μὲ μετριάς ἐπιδόσεις, και συγκεκριμένως τὸ τῆς συμπίξεως εἰς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας κατὰ τέσσαρες μῆνες, ἐν τούτοις παρατηρεῖται ἡ μὴ συμμετοχὴ τῶν λαϊκῶν μαζῶν και αὐτῶν τῶν σχολικῶν ἀκόμη, εἰς ὀργανωμένους συλλόγους, δὲν παρατηρεῖται δὲ βεβαίως οὔτε ἡ κατάλληλος στρατιωτικὴ προπαίδευσις και γενικῶς συστηματικὴ ὀργανώσις. Ἡ εὐρεία φυσικῆ ἀγωγῆς περιορίσθη σχεδὸν μόνον εἰς τὸ ποδόσφαιρον. Εἰς αὐτὸ μόνον παρατηρεῖται μεγάλη συμμετοχὴ ἀλλὰ και πάλιν σπασμοδικὴ και μὴ καρποφοροῦσα. Ἐπειδὴ ὁμως και ὁ ἀθλητισμὸς ἐπηρεάσθη ἀπὸ πολλὰς κακὰς ἀγωνιστικὰς συνθηκῆς τοῦ ἐπαγγελματικοῦ ἀθλητισμοῦ, ἀντὶ δὲ πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ φροντίζον οἱ φίλαθλοι νὰ διαδώσουν τὴν σωματικὴν ἀσκήσιν και τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ζωὴν τοῦ ὑπαίθρου, συνενέκντρωσαν ὀλόκληρον τὸ

ἐνδιαφέρον τῶν εἰς τὰς ἐπιδόσεις τῶν πρωταθλημάτων και τὰς ἐπαμειβομένας νίκας, ὁ νεώτερος ἀθλητισμὸς ἠκολούθησε λίαν ἀσύμφορον κατεύθυνσιν διὰ τὸ μέλλον τῆς καλῶς ἐνοουμένης φυσικῆς ἀγωγῆς. Τὸ ποδόσφαιρον δὲν εἶναι παρὰ μονομερῆς ἀθλητισμὸς ὅστις καίτοι ἔχει τοὺς ἐπικριτὰς τοὺς δύναται νὰ λεχθῆ διχρησιμεῖ διὰ προπαγάνδα τῶν νέων διὰ τὴν κίνησιν και τὸν ἀθλητισμὸν. Ἄς εὐχηθῶμεν ὅτι οἱ ἀρμόδιοι θέλουσι ἐνδιαφεροθῆ ἀμεσώτερον πρὸς τῆς διαδόσεως τῆς φυσικῆς ἀγωγῆς, συστηματικοῦντες τὰ μέτρα ἐκεῖνα δι' ὧν θὰ δυνηθῆ νὰ προαχθῆ και νὰ καταλάβῃ τὴν πρέπουσαν θέσιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων μας τοὺς ὁποίους και σωματικῶς και ψυχικῶς ἐπὶ τὰ βελτίω θέλει διαπλάσσει.

Ζαχαρένια Ι. Σπερελάκη
Ε' τάξις Γ. Θ. Χ.

Ἄπο τὸ ἡμερολόγιον τῆς Β' τάξεως Γυμν. Θυλίων

27 Ἀπριλίου: Οἱ κ.κ. καθηγηταί μας κατόπι παρακλήσεως τοῦ Συμβουλίου τῶν ἑκπαιδευτικῶν μας γιὰ μὲν ἐκδρομὰς περὶ τῆς γῆς αὐτῆς τὴν ἡμέραν τοῦ μηνὸς εἰς τὴν μαγευτικὴν τοποθεσίαν τοῦ Ἁγ. Γεωργίου Νεροκούρου.

Τὴν ἡμέραν αὕτη πρὸς διαλέξαμε ἡμεῖς λέγος ἀέρας ἀλλὰ αὐτὸ ἔβρισε ὠραιωτέραν ὕψιν εἰς τὸ τοπεῖον.

Τὰ πλατάνια μὲ τὸ φύσιμα τοῦ ἀνέμου ἐθρόζον και πρὸς και πρὸς ἐπερσε και νένα ξερὸ φύλλο τὸ ὅποιον παρεσύρε ο ἀπὸ τὸν ροδὸν τοῦ ρυκτιοῦ.

Τὸ καλὶ ἔδωκε τῶν κοσμοφῶν, τὸ θρόζημα τῶν πλατάνων και ὁ φλοῖστος τοῦ ρυκτιοῦ ἀποτελοῦσαν ἕνα μουσικὸν σύνολον ὠραιότατον.

Εἰς τὴν ἐκδρομὴν αὕτη ἐπερῆσαμε θαυμάσια.

11 Ἀπριλίου. Τὴν ἡμέραν αὕτην ἡ τάξις μας παρουσίκαε κάποια φιλολογικὴ κίνησις μὲ τὴν διάλεξιν μιᾶς μαθητρίας θέμα κατὰ καθήκοντα τῶν τέκνων

πρὸς τοὺς γονεῖς » ἀρκετὰ πετυχημένης ἐκλογῆς. Τοιαῦται διαλέξεις μορφώνουν τὸν μαθητικὸν κόσμον.

14 Ἀπριλίου. — Πλήγμα ἀνεπανόρθωτον ἐκτύπησε τὴς μαθητικῆς μας καρδίης. Ὄλωσ ἀπροόπτως διεδόθη ἀπὸ στόμα εἰς στόμα ἀνά τὰς μαθητρίας, ἡ εἰδησεὶς τοῦ θανάτου τῆς Μικαρίτσας Πακαδοπούλου μαθητρίας τῆς 4ης τάξεως τοῦ σχολεῖου μας. Δυστυχῶς ἡ εἰδησις αὕτη ἦτο ἀληθῆς.

Τὸ σχολεῖο ἐπένοισε θαθεῖα τὸν θάνατον τῆς μαθητρίας αὐτῆς ἡ ὅποια ἦτο πρότυπον μαθητρίας.

Τὸ Γυμνάσιον τιμῶν τὴν μνήμην τῆς κατέθεσε ἐπὶ τοῦ λειψίνου τῆς δέσφης ἀφῆνα. Ἐνα κατετέθη ὑπὸ τῆς τάξεως τῆς και ἕνα ἄλλο ὑπὸ ὄλων τῶν μαθητικῶν κοινότητων. Τὰ συμβούλια τῶν ὁποίων ἔκαμαν κατάλληλα ψηφίσματα.

Τὴν ἐφορὰν τῆς συνῶθευσαν ὀλόκληρος ἡ τάξις τῆς και τὰ συμβούλια τῶν λοιπῶν τάξεων.

Πρὸ τῆς τελευταίας τῆς κα τοικίης ἐξεφωνήθησαν τρεῖς ἐπιτήδειοι ὅποιοι ἔκκμαν τοὺς παρευρισμένους νὰ θακρῶσουν.

— Ζωηρὰ κίνησις παρατηρεῖται ἐκ μέρους τῶν φιλοπροόδων μαθητρῶν διὰ τὴν ἀνακαίνισιν και ὀργάνωσιν τοῦ σχολικοῦ κήπου τοῦ ὁποίου ἡ περὶ διακόσμησις εἶναι μεγάλη.

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΝΑΥΤΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προϋγουμένου)

Ἡ ἡμέρα τῆ περσέτα και τοῦ σκούπισα τὸν ἔβρωτα πρὸς τὸν τύφλωνε ἐκάθησα ἀντίκρυτον, γιὰ νὰ τὸν συντροφέψω. Τρεῖς χρόνια, συντρόφοι στή σκυλίαι τῆ δουλειά μας ποτὲ λόγος σκληρὸς, δὲ ξεστομῆθηκε μεταξὺ μας. Ἐγὼ χτυπημένος ἀπ' τὸ χάρο, βρῆκα στήριγμα και παρηγοριὰ σ' αὐτὸν και σὸ σπῆτι του. Ἡ καρδιά μου, μάτωνε τῶρτά, ἀπ' τὸ πόνο, πρὸ τὸν ἔβλεπα σ' αὕτη τῆ κατάστασι. Μόλις σελπάρουμε ἀπ' τὴ Σκύρο τοῦ κόλλησε ἡ θερμῆ, ἡ ἀρρώστεια πρὸ τὸν ἔβρισκε ταχτικά και τὸν ἔρριψε σὸ στρώμα. Ἡταν ἀ-

δύνατο να γυρίσουμε για να τον θγάλουμε όξω στη στεριά, μα ούτε κι να προχωρήσουμε μπορούσα με. Αυό μέλιτα με τό ζόρι τὰ θγάζαμε καί νάχης άρωστο ποδ χαροπαλεύεις! Ο Μινώλης άφησε τὰ μα τόφυλλά του, να κλείσουν κουρασμένα.

Είχε περίσσει ώρα πολλή. Εγώ είχα ξεχαστή μέ σα στο δουλεια του μυαλου μου, όταν εξαφνικά μου φάνηκε, πώς είδα τὸ Μινώλη, ν' ανατρομάξη, να σπαρταρά πάνω στο στρώμα του καί ν' άναση κώνεται.

Πήγα κοντά του καί του πιεσα τὸ χέρι.

—Είδα ένα όνειρο... είπε τρομαγμένα.

—Ο Θεός καλό να τὸ κάνη... Τι όνειρο; ρώτησα.

—Άκουσε ήταν νύχτα, άρχισε να λέγη. Άρμενίζαμε με τὸ καθε λέει, στα νερά του Μαρμαρά. Είχε ένα φεγγάρι, ποδ δέν ζα νάδρα στη ζωή μου. Άση μοστόλιστο, έκανε τή θάλασσα με τις άντείνες ποδ στελνε, να λαμποκοπά άλλ λόκοτα... Σά σκιά, τὸ μπάρκο, λέει, διάβαινε πάνω στα κύματα άθόρου β... Όλοι κοιμώσαστε καί μονάχα γὼ καθόμου να στο τιμόνι. Τὸ κεφάλι μου γύριζε. Εκάτι άσηνόπιστο, σά μάγεμα, σαν άέρας, άπιαστο σά σκιά, γυρ νύθε γύρω μου καί μέσα μου μες στη ψυχή μου μες στο μυαλό μου Φορείς καί δέν ύπήρχα, λέει, θαρρείς κι' είχα γίνει διάφανος, σά τὸ κρύσταλλο. Δέ ξέρω γιατί, κοίταζα στο μπουσουλα. Δέ δουλεύε, λέει, ή θελόνα ήταν σπασιμένη; στα δυό... Προδισμένος γύρισα τὰ βλέμματά μου όλόγυρα μπας τις ξεχωρίσω κανένα σημάδι, μα τὸ φεγγάρι, χάθηκε άξκχνα, σβύστηκε σά λυχνάρι. Σκοτάδι βαθύ, κρύο, με σκέπασε. Τὸ στηθια μου, λέει άδειασαν καί κάτι σαν περιστέρι πελώριο, σαν έσκιος κάτι σπρος, μ' άλαφρό φτερούγισμα, πέταζε πάν άπ' τὸ κεφάλι μου καί χέθηκε, λέει, μες στο σκοτάδι.

Πάνω στα γ'άρεια, ψηλά, είδα τότε μετ' κοπέλλα χιονάτα ντυμένη, ύστερα άλλες κι' άλλες, πούθγαχναν άπ' τὸ νερό... Η πρώτες ήταν ή άδελ

φή μου κι' ή άρρεβωνιαστικιά σου ή σχωρεμένες, λέει.

Με ζύγωσαν όλες, πετώντας ανάλαφρα, σαν τὸ μπάτη τ' άπόδραδο, κι' ένα γλυκόπνοο μύρο, ξεχύθηκε μαζί τους... Δέν ξέρω γιατί μου φάνηκε σά λιθάνι...

Άπλωσα, λέει, τὰ χέρια μου, σαν μαγνητισμένος. Μ' άρπηξαν, με σήκωσαν καί με σύρανε μαζί τους μέσα στη θάλασσα... Άστερα ζύπνησα... Τόχα σκ... Τι νάναις...

Είχα μείνει απολιθωμένος καί τὸν άκουγα, χωρίς να δύναμαι ν' άρθρώσω λέξη. Η θύμηση τής άρρεβωνιαστικιάς, μου ποδ πέθανε δυό μήνες ύστερ' άπ' τὸν άρθώνη μας καί ποδ όρκίστηκε πάνω στο σταυρό του τάφου της, γιατί, τὸν θρήκα άλλοί μονο, μονάχα, όταν γύρεσα άπ' τὸ ταξίδι πούλει πανή μείνω πιστός στην άγάπη μας, με γέμισε θλίψη καί νοσταλγία τ' όνειρο πάλι, μ' άπελησιάζ. Πήγαί ο Μινώλης. Είμαι άτυχος, τὸ ξέρω... Όπου πατήση τὸ πόδι μου, κι' όπου πιастή ή καρδιά μου, μ' άκολουθά τὸν άμοιρο, ο χείρος... Πώς οά τὸ θεασάξη ή μάνα του; Αυό παιδιό σ' ένα χρόνο!.

Δέν είναι τίποτα, Μινώλη είναι άπ' τὸ κυρετό; ήσύχατε... είπα κι' ή καρδιά μου, ως τὰ τριεθιά της αγότρεμε.

Ο Μινώλης έπεσε πάλι στο κρεβάτι του άτονν. Βγήκα όξω παραζαλισμένος. Τὸ μυαλό μου ήταν άταχτο.

Πήγα κοντά στο Νικήτα.

—Τι κάνει ο Μινώλης; Τὸν κόπηκε ή ζέστη; με ρώτησε μόλις πλησίσα.

—Ναί...

—Εκάλά, έσὸ τι έχεις; Μπας κι' άρρώστησες καί σὺ;

—Όχι... Να στεναχωριέμαι για τὸ Μινώλη, άπήνησα άσκεφτα.

Εί... Περιαστικά νάναι τὸ παιδιό, κι' όλα καλά.

—Δώσε μου ένα τσιγάρο...

Μούδωσε τή τσιπακέρα σου κι' έστρεψα άδέξια δυό, τούδωσα τόνα καί τ' άλλο τ' άναψα...

(Άκολουθεζ)

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Πριν άνακαλυφθ ή άτροκίνησις των πλοίων, τὰ μεγάλα ύπερωκεάνεια ταξείδια έγίνοντο ως γνωστόν με ίστιοφόρα καί ή διάρκεια των πολλάκις υπερβαίνε τους τρεις μήνας. Κατά τὸ δικάστημα αυτό, οι ταξιδεύοντες έτρωγον διαρκώς καί μόνον κονσέρβες δηλ. τροφάς βρασμένας καί διατηρούμενες καί πολλοί έξ αυτών επάθαιναν μίαν άσθένειαν του αίματος τὸ σκορβουτον. Τὰ άποτελέσματα τής άσθενείας αυτής ήσαν όλέθρια. Οι προσβαλλόμενοι από αυτήν άπέθνησκον έντός όλίγων ήμερών έν μέση φοβερόν πόνων. Επί πολλά έτη ή θεραπεία τής άσθενείας αυτής έμεινεν άγνωστος όταν τυχαίως παρετηρήθη ότι έθεραπεύθη άσθενής έντός δύο ήμερών μόλις έφαγε νωπήν τροφήν καί μάλιστα λεμόνι. Έκτοτε οι ταξιδεύοντες έπρομηθεύοντο μεγάλας ποσότητας λεμονίων καί προσπάθουν να τὰ διατηροδν καθ' όλην τήν διάρκειαν, του ταξιδίου των. Εξηκριθώθη λοιπόν ότι τὸ σκορβουτον άφείλετο εις τήν αποκλειστικήν διατροφήν των ταξιδιωτών επί μακρόν χρόνον δια κωασερόν.

Και άλλαι πολλα παρατηρήσεις γενόμεναι ένεκα τής παρουσίας διαφόρων άσθενιών αιδποιαι έμάστιζον τήν ανθρωπότητα όπως ραχίτιδος νευρασθενείας πελάγους καί σκορβουτου κτλ. κατέληξαν εις τὸ αναμφισβήτητον πλέον συμπέρασμα ότι αι άνακαλυφθείσαι μέχρι σήμεραν βιταμίναι ή Α, Β, Γ, (δ-ω; όνομά ζωνται) είναι ουσίαι άπαραίτητοι δια τήν διατροφήν του όργανισμου.

Περιέχονται δε εις τὰς διαφόρους τροφάς. Όπως αι Βιταμίναι Α υδρίσκονται στο γάλα στις τομάτες, στο φρέσκο βούτυρο, στο κρόκο του αυγού, εις τὸ μουρνέλιον το φρέσκο ένεκα του όποιου ζυμνστίται καί υπό των ήτρων καί άλλαχοι.

Αυται εις τήν μεγάλην θερμοκρασίαν άντιέχουν πολύ καί δέν καταστρέφονται. Αι Βιταμίναι Β υδρίσκονται καί αυται στους κρόκους των αυγών στις τομάτες στο γάλα, στις όπώρας καί ιδίως στα σταφύλια στα πορτοκάλια καί λεμόνια. Επίσης καί εις τὸ κρέας εις έλαχίστην ποσότητα καί στα ψαρια.

Η έλλειψις αυτής τής βιταμίνης προκαλεί τήν πολυνευρίτιδα. Αντέχει καί αυτή μέχρι θερμοκρασίας 100 βαθμών. Η Βιταμίνη άπαντα στις τομάτες τὰ μήλα στις όπώρας καί ιδίως στο λεμόνι καί άλλαχοι. Η έλλειψις της προκαλεί τὸ σκορβουτον

δηλ. άσθένειαν του αίματος.

Βλέπομεν λοιπόν ότι αι όπώραι καί αι άλλαι τροφαί αι όποιες περιέχουσιν τὰς Βιταμίνας αυτας είναι άπαραίτητοι αλλά άπαραίτητον είναι να γνωρίζομεν καί τον τρόπον τής παρασκευής διότι εξαριτάται καί άπ' αυτό ή θρεπτική τους αξία. Το προτιμότερον θα ήτο να μεταχειρίζονται νοκαί όλοιτε δέν χάνουν τίποτα από τήν θρεπτικήν αξίαν των. Αλλά επειδή δέν είναι δυνατόν δια του το καλόν θα ήτο να μεταχειριζόμεθα ώ: επί το πλείστον όπώρας Καί μάλιστα τους καρπούς τής λεμονιάς τής πορτοκαλιάς κλπ. Επειδή τὰ λεμόνια είναι άπαραίτητα ένεκα του χυμου των καί των φωλιών των οι όποιοι περιέχουν Βιταμίνας Α, Β, καί Γ, καί ως γνωστόν περιέχουν τὸ κυτοκόν όξύ τὸ όποιον είναι πολύ όξινον καί πολλοί όργανισμοί δέν τὸ θέλουν. Γιαυτό μπορούμεν κάλιστα να τὰς μετατρέψωμεν σε γλυκό όποτε ήμ μόνον τὰς Βιταμίνας δέν χάνουν αλλά προλαμβάνουν καί άλλας βροπτικές ουσίας όπως ζάχαρον κλπ. ως έξή:

Παίρνομεν λεμονάκια μικρά, πράσινα καί τρυφερά. Τὰ τρυποθμεν εις τὸ μέσον με τὰ ειδικόν δια τὸν σκοπόν αυτό έργαλειον ή με στενόμακρον λεπτό μάλαϊράκι καί τὰ ρίπτομεν εις κρύο νερό να πληθοδν καλά. Κατόπιν τὰ θράζομεν με άρκετὸ νερό όταν δε μεσοθράσουν τὰ στραγγίζομεν καί τὰ βάζομεν να ξαναθράσουν με άλλο νερό έως ότου θράσουν τελείως καλά. Μετά ταυτα τὰ θγάζομεν από τήν κατασρόλαν ποδ έβρασαν καί τὰ δάσομεν εις μίαν λεκάνην με κρύο νερό επί 2=3 ώρας Κατόπιν αλλάξομεν τὸ νερό αυτό 3 4 φορές καί τὰ στεγνώνομεν με πετσέταν έως ότου έτοιμάσομεν τὸ σιρόπι των ως έξή. Βάζομεν εις μίαν κατασρόλαν μίαν όκαν ζάχαρον με 150 δράμια νερό (δι' 75=80 λεμονάκια) έως ότου θράση ρίπτομεν μέσα τὰ λεμονάκια να θράσουν 5 λεπτά τής ώρας Κατόπιν κατεβάσομεν τήν κατασρόλαν από τήν φωτιάν καί τὰ άφίνομεν να κρυώσουν. Μετά ταυτα τὰ θγάζομεν από τήν κατασρόλαν με μιά τρυπητήν κουτάλα, δάζομεν τὸ σιρόπι εις τήν φωτιάν, ώστε να δέση περισσότερον όποτε ρίπτομεν πάλιν τὰ λεμονάκια καί μέσα να θράσουν άλλα 5 λεπτά τής ώρας. Κατόπιν κατεβάσομεν τήν κατασρόλαν τής φωτιας καί όταν κρυώση θγάζομεν πάλιν τὰ λεμονάκια από τήν κατασρόλαν με μιά τρυπητή κουτάλα. Βγάζομεν τὸ σιρόπι εις τήν φωτιά να δέση περισσότερο ρίπτομεν πάλιν τὰ λεμονάκια να θράσουν με τὸ σιρόπι άλλα 5 λεπτά καί κατεβά-

ζομεν με μιαν κουτάλαν ήτρουπη- την βάζομεν τὸ σιρόπο νὰ δέσῃ ἀκόμη ἕλιγον ὅποιε προσθέτομε και τὰ λεμονάκια νὰ θράσουν ὅ λεπτά κτεβάσομεν τῆ φωτιᾶς τὴν κατσαρόλαν και δταν μονο κρωῶσουν τὰ βάζομεν εἰς τοὺς κασέδες και τὰ τρώγομεν δταν κρωῶσουν ἐντελῶς.

Ἑλλη Παπαναγιωτάκη
Τάξις ΣΤ.
Γυμνάσιον Θηλέων Χανίων

Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ

ΗΡΩΪΚΗ ΠΡΑΞΙΣ ΕΝΟΣ ΟΛΛΑΝΔΟΥ

Σὲ μερικά μέρη τῆς Ὀλλανδίας ἡ γῆ εἶναι χαμηλοτέρα τῆς θαλάσσης, και δ' αὐτὸ οἱ ἄνθρωποι ἔχουν χτίσει μεγάλα τείχη ἀπὸ ἄμμο και χῶμα, διὰ νὰ προφυλάττωνται ἀπὸ τὴν θάλασσα.

Αὐτοὶ οἱ τοῖχοι λέγονται προχώματα.

Καμμιά φορὰ τὰ κύματα σποῦν τὰ τείχη και τότε ἡ θάλασσα ὀρμᾷ και καταλαμβάνει μεγάλες ἐκτάσεις. Σπίτια και δένδρα, βόδια και πρόβατα ἔχουν παρασυρθῆ και πολλοὶ ἄνθρωποι βρίσκουν οἰκτρὸν θάνατον.

Κάποτε δταν ἓνα μικρὸ παιδί ἐπήγαυε σπῆτι του τὸ ἀπόγευμα εἶδε μιά ὀπήν σ' ἓνα ἀπὸ τὰ τείχη ἀπὸ τὸ ὁποῖον τὸ νερὸ ἤρχισε ν' ἀναβλύζη.

Ὁ πατέρας του συχνὰ τοῦ ἔλεγε δταν συνέβαινε τοῦτο μέχρι νὰ σταματήσῃ τὸ νερὸ ταχέως κάνει τόσο μεγάλη ὀπήν οὔτως ὥστε ἡ θάλασσα εἰσέρχεται στὴν ξηράν.

Πρῶτα ἐσκέφθη ὅτι ἦτο καλόν νὰ τρέξῃ στὸν πατέρα του και νὰ τοῦ τὸ πῆ.

Ἀλλὰ εἶπε στὸν ἑαυτὸν του, θὰ σκοτινιασῇ μέχρι νὰ ἔλθῃ ὁ πατέρας και δὲν θὰ εἶμαστε ἱκανοὶ νὰ εὔρωμεν τὴν ὀπήν. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὸ θὰ μεγαλώσῃ τὸσον πολὺ ἡ ὀπή οὔτως ὥστε θὰ εἶναι ἀργὰ διὰ νὰ τὸ σταματήσωμεν. Ὁφείλω νὰ μείνω ἐδῶ και νὰ κάνω τὸ καλύτερον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ μπορέσω νὰ κάνω μόνος μου.

Τὸ ἡρωϊκὸ αὐτὸ παιδί ἐκάθησε κάτω και ἔβαλε τὸ χέρι μέσα στὴν ὀπήν διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ νερὸ.

Ἐκεῖ ἔμεινε ὥραν πολλήν μέσα στὸ ψῦχος και τὸ σκότος περνώντας τὴν βραδυάν.

Τὸ πρῶτ' ἓνας ἄνθρωπος περνώντας ἀπὸ ἐκεῖ εἶδε αὐτό. Δὲν μπορούσε ποτὲ νὰ σκεφθῆ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔκανε τὸ παιδί ἐκεῖ πέρα.

Και δι' αὐτὸ ἐφώνησε εἰς αὐτό.

—Τί κάνεις ἐκεῖ παιδί μου;

—Εἶναι μὰ ὀπή στὸ τεῖχος εἶπε τὸ παιδί και ἐμποδίζω τὸ νερὸ νὰ εἰσέλθῃ.

—Πτωχὸ παιδί! ἦταν τόσο παγωμένο και κουρασμένο ποὺ δὲν μπορούσε καλὰ καλὰ νὰ μιλήσῃ

Ὁ ἄνθρωπος ἦλθε ἀμέσως και ἐλευθέρωσε αὐτό.

Και αὐτὸς τότε διώρθωσε τὴν ὀπήν και ἐσώθη ἡ χώρα ἀπὸ τὴν καταστροφήν— ἄς δεχθῆ λοιπὸν τὰ συχαρητήριά μας ὁ ἡρωϊκὸν Ὀλλανδός.

Δημήτριος Μπερτάκης
Μαθητῆς Π. Λυκείου

ΜΙΑ ΠΛΑΝΗ

Ἐκάστη ἐποχὴ εἰς τὴν φύσιν μᾶς παρέχει θέληγτρα.

Ἀλλὰ ἡ ἀνοιξὶς μὲ μαγεύει. Ἄφρες ὀλόκληρες περνουδν και ἐγὼ ἀκουμπιμένη εἰς τὸ παράθυρο τῆς κχιμρούλας μου, θυμίζω τῆς ἀνοιξέως τὰ κάλλη. Ἐτσι και χθὲς θράδου. Τὸ λαμπερὸ ἀστὲρι τῆς ἡμέρας εἶπε δύσει και μόνον ἓνα ῥόδινο χρῶμα ἀναμειγμένο μὲ ἀνοικτὸ κυανοδν ἐκάλυπτεν ὡς ἓνας πέπλος τὸν ἡμερικὸν ὀρίζοντα. Ξαθμηδὸν τὸ χρῶμα αὐτὸ ἄρχισε νὰ σβύνεται και ὁ οὐρανὸς ἄρχισε νὰ σκοτεινιάζῃ. Τὰ πουλιὰ εἶχαν κουρνιάσει στὶς φωληγές των και κάποιου κάποιου κελαῖθεσαν. Ἐ' ἀστὲρια εἶχαν ἐμφανισθῆ εἰς τὸν οὐρανο θόλο και εἰς τὰ γαλήνια νερά τῆς θαλάσσης ἀρμένιζαν δύο θερκοδλες. Οἱ θερκοδλες ἐψαρευαν κρατοδντες ἓνα φα

νὸ τοῦ ὀποῖου τὸ φῶς ἐρίπτετο εἰς τὸ νερὸ και περυσίχζε μέαν θέαν ἀνεκφραστον. Ἐ' πὲρ' ἄνω ὄλων εἰδέσποζε ἡ ἀργυρόγρους σελήνη ποὺ ἐνόμιζα ὅτι ἔσταζε ἀσῆμι. Σιγῆ νεκρικὴ ἐβασίλευε γύρω μου, τὴν ὀποῖαν ἐτόρριζε κάποιου κάποιου τὸ θρόῖσμα ἀπὸ τὰ φυλλώματα των δένδρων. Ἐ' αὖρα ἔφθασε ὡς τὸ παράθυρο και μου θρόσισε τὸ πρόσωπο. Ἐνῶ ἀπελάμβανον τὴν θρόσο τῆς νύχτας ἦλθε ὁ ὕπνος και μου ἔκλεισε τὰ βλέφρα... Ἐνας παγερὸς ἀέρας μ' ἐξύπνησε. Ἐτρεμουόλιαζα. Ἐκλετσα τὸ παράθυρο. Ἀλίμον! πῶσο μὲ ἐπλάνεψε αὐτὴ ἡ μάγισσα φύσις. Ἦταν μεσάνυχτα!

Ἐλ. Προσοῦλη
Τάξις Γ' Π. Λ.

Μαθητικὴ Ποίησις

Ὅσον ἡ νύκτα προχωρεῖ τὰ φῶτα σβύνουν ἓνα—ἓνα Κόσμος και δένδρα και βουνά βαθιὰ εἶναι τώρα κοιμισμένα.

Μὰ ἡ καλίβα ἡ μακρονὴ γιαιτ' εἶν' ἀκόμα φωτισμένη; Ἐκάποιος ἄμοιρος γενιέται ἐκεῖ Ἐκάποιος τυχερὸς πεθαίνει.

Αἰλινα Μαριενάκη
Τάξις Γ
Γυμνάσιον Θηλ. Χανίων

Η ΘΥΕΛΑ

Πάλι νεφέλιασ ὁ οὐρανὸς πάλη φυσάει τ' ἀνέμι, πάλιν ἐχάλασ ὁ καιρὸς πόλιν νὰ βρέξῃ θέλει.

Σκοτίνιασ ὁ οὐρανὸς μελάνιασ τὸ σύμπαν, Τετοια ἀντάρα και νακό ποτὲ ἐγὼ δὲν εἶδα

Ἀπόλεσαν τὰ δένδρα μας τὰ φύλλα ὡς και τ' ἀνθη, και μέσ' ἀπὸ τὴν καρδιά των ἀκούεται τὸ λυπημένο ἄχ!

Ἐδάρισαν τὰ λούλουδα τοῦ κήπου τὰ καθμένα, και βρίσκονται λυπητερά και παραπονεμένα.

Σπαιρόμένα ποὺ φυτρώνανε πάντα ἐξηρανθήκαν, και τὰ μικρὰ δανδρούλια δλα ἔμαραθήκαν.

Τέλος περνάει τὸ κακό, περνά και ἡ φουρτοῦνα, περνουδν κι' ὄλα τὰ δεινά μαζί και ἡ τουρτοῦρα.

Κι' ἔφεξε σιὸ στερόωμα ὁ ἥλιος ἐφάνη! ἀπεστολμένος τοῦ Θεοῦ Ἴνα τὸ σύμπαν λάμπῃ: Ἰωάννης Καροφυλλάκης- Πρακ. Λύκειον Ἀγ. Νικολάου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

πρὸς τὰς Σχολικὰς Κοινοτήτας Γ.Θ.Χ. Θεωρῶ καθήκον μου νὰ εὐχαριστήσω α) τὰς Σχολικὰς Κοινοτήτας τοῦ Γυμνασίου μας διὰ τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ εἰδείξαν διὰ τοὺς γονεῖς των ἀπόρων μαθητῶν και β) τὴν Μαθητικὴν κοινότητα τῆς Α.Τάξεως ἣ ὀποῖα ἐξέλεξε και μένα μεταξὺ αὐτῶν εἰς τὴν διανομὴν δωρεάν εἰδιτηρίου διὰ τοῦ ὁποῖου ἠδυνήθη νὰ παρακολουθῶ τὴν ἐορτή μας ἡ ἀγαπητὴ μου μητέρα πρῶγμα τὸ ὁποῖον τῆς ἦτο ἀδύνατον λόγω τῆς δυσχεροῦς οικονομικῆς θέσεως εἰς τὴν ὀποῖαν εὐροκόμηθα. Θερμας ὀδαύτως εὐχαριστίας διαβιθάω και ἐκ μέρους τῆς μητρός μου.

Ἰωάννα Σ. Ἀβδάζογλου
Μαθήτρια Α. Τάξεως Γ.Θ.Χ. Τυήματος Β!

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

Γαλάνην δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὸ δημοσιεύσωμε ἀφοῦ αἱ ἐντυπώσεις τῆς ὀποῖας δημοσιεύε-τε ὕστερα ἀπὸ τὴ μάχη δὲν εἶνε δυνατόν εἶναι νὰ εἶναι ἰδικαίε σας.

Μαριμαράκι.— Περὶ τοῦ Γκαῖτε ἐδημοσιεύσαμεν εἰ, τὸ παρελθὸν φύλλον.

Κ. Ἱερατικὴν Σχολήν.— Αἱ ἱβέαι των ποιημάτων σας δὲν συμβαδίζου με τὰς κατευθύνσεις τοῦ σχολείου σας.

Β. Θεοσίτην Θεσσαλονέκην.— Τὸ περσογράφημά σας ὁ θάνατος τοῦ Ναυτη δημοσιεύεται ἤδη ἀπὸ τὸ παρελθὸν φύλλον εἰς τὸ περιοδικὸν μας. Διὰ τὰ τυπογραφικὰ λάθη πράγματι ἔχετε δίκαιον θὰ φροντίσωμεν νὰ ἐλαττωθοῦν δσον τὸ δυνατόν για εἰ θὰ ὕπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἐκτὸς τῆς καλαισθητικῆς ἀπόψεως γίνεται ζημία πραγματικῆ.

Π. Μιχαηλοῦδάκην Ἐθ. Σχολήν.— Σὰς παρακαλοῦμε νὰ περάσετε ἀπὸ τὸ γραφεῖο τοῦ Σχολείου μας.

Μ. Μισρ.— Τὸ ποιημά σας εἶναι ἀπὸ τὰ συνηθισμένα διὰ τὴν ἀνοιξιν. Νὰ μᾶς στείλλετε ἐργασίας ἰδικὰς σας και ὄχι ξένας.

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐ μικρὴ Μαρίκα ἔχασε τὸ वालιδάκι της κι' ἡ μαμά της τὴν ρωτᾷ ἄν τὸ βρῆκε. —Ὁχι μαμμάκα ἀπαντᾷ ἡ Μαρίκα ἀλλὰ κοντεύω νὰ τὸ βρῶ